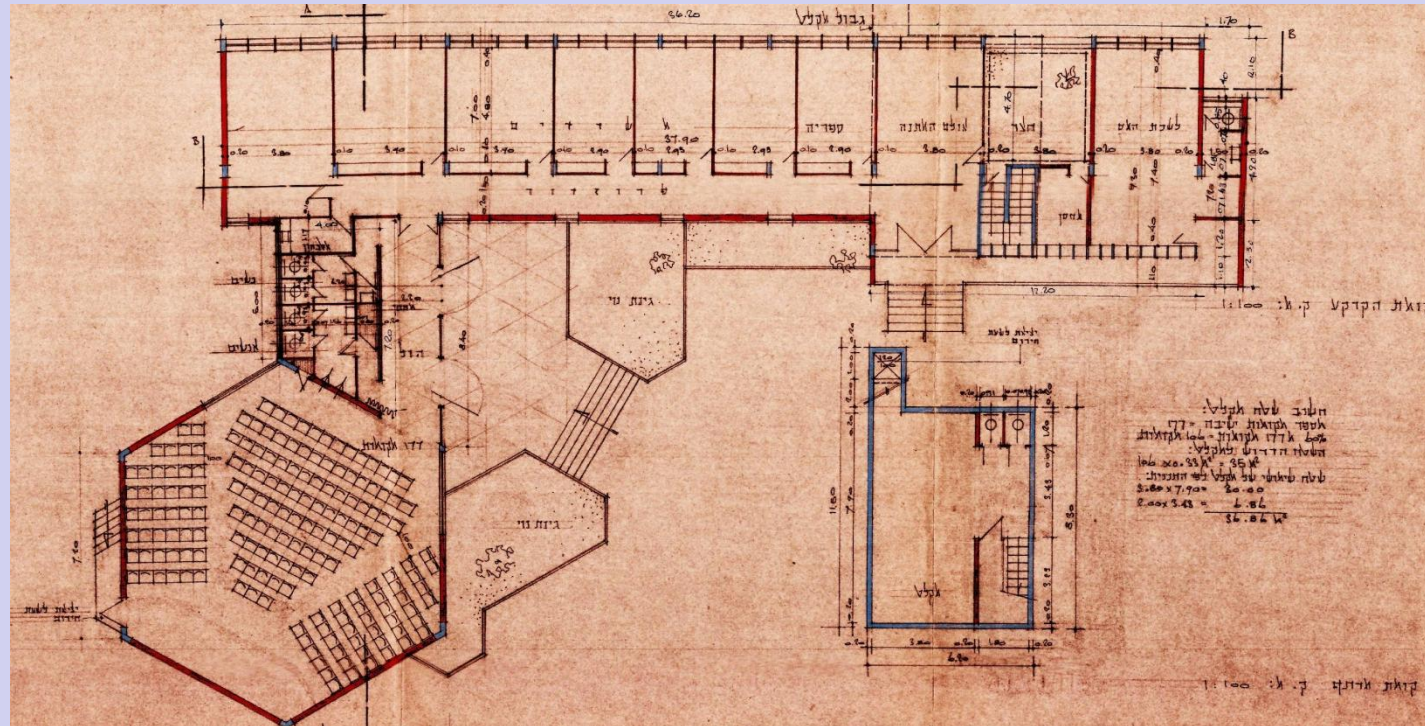

תיק תיעוד מקדים דצמבר 2011

בית מועצת הפועלים – ליכט 33, אזור

תכנית בית מועצת הפועלים – אזור. אדריכל גרינהאוז מריאן 1963

אדריכל הבניין:

אדריכל מריאן גרינהאוז

שנת הבנייה: 1964

נערך עבור: הועדה המחוזית, אזור המרכז

שם העורך:

אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

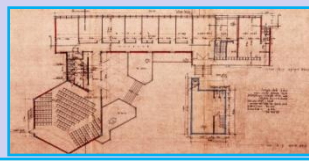
צ.שגב ד.סוקולצקי אדריכלים עין ורד 2, תל אביב

sokolarc@015.net.il

03-6201145

1. נתונים כלליים	
1 תוכן עניינים	1
1 נתונים כלליים	2
1.1 – 1.5 שם, פרטים, גבולות, תיאור תמציתי של האתר	
1.6 מפת הסביבה	3
1.7 אזור – מפת התמצאות	4
1.8 מפת בינוי	5
1.9 צילום עדכני של הבניין	6
תכנית מדידה של המגרש	7
2. נתונים סטטוטוריים	
2.1 – 2.3 שם ומספר תכנית, שטח בנוי קיים	8
2.4 – 2.5 תכנית מוצעת וזכויות בניה בתוקף	9
2.6 הדמיה מוצעת ע"י בר שגיא ורשבסקי אדריכלים	10
2.7 תכנית מוצעת ע"י בר שגיא ורשבסקי אדריכלים	11
3. רקע הסטורי תרבותי	
3.1 ציור של אזור ע"י הצייר יוסף בלייש 1991	12
3.2 רקע היסטורי של הישוב	13
3.3 אתרים באזור בעלי ערך היסטורי ארכיאולוגי	14
3.4 התפתחות האזור והקשר בין האתר לאזור לאורך השנים	15
3.5 תכניות ורישיונות עבור המבנה שהיה לפני בית מועצת הפועלים	22
3.6 מסמכים מתוך תיק בניין – רשיון להיתר המבנה	24
3.7 מסמכים מתוך תיק בניין – הצעה ראשונית לתכנון הבניין על ידי אדריכל מריאן גרינהאוז	25
3.8 מסמכים מתוך תיק בניין – מסמכי בקשה להיתר	26
3.9 תולדות הארגון ההסתדרות, מועצת הפועלים וחברת עובדים בע"מ	32
3.9.1 ביוגרפיה של אדריכל הבניין – אינג' מריאן גרינהאוז	33
3.9.2 תכנית רפרזנטציה של המבנה עבור המזמין	34
3.9.2 תכניות עבודה לביצוע (נאמן לקיים בשטח)	35
4. תיאור מצב קיים	
4.1 מפה טופוגרפית+ תיאור ותיעוד מבנה, צמחיה, שבילים וגדרות	40
מפה טופוגרפית של מודד, נכון ל-6.10.11	41
4.2 צילום אוויר עדכני	42
תכנית בינוי	43

4. המשך – תיאור מצב קיים	
4.3 צילומים כלליים	44
4.4 צילומי האתר בהקשר סביבתי	46
4.5 תיעוד תכניות קומת קרקע, חתכים וחזיתות	48
4.6 תיאור כללי של הבניין	51
4.6 תיעוד צילומי של הבניין, נובמבר 2011	52
4.6 תיעוד הפסיפס על חזית הבניין	53
4.6 תיעוד צילומי כללי של המתחם	68
4.7 תיאור מפגעים	75
4.8 תיאור כללי של שיטת הבנייה וחומרי בניין	77
5. סיכום- הערכת האתר	
5.1 הערכת המבנה ע"פ קריטריונים של ICOMOS	78
6. מקורות - ביבליאוגרפיה	
6.1 מקורות	80
7. הצהרה ופרטי עורך התיעוד	
	81

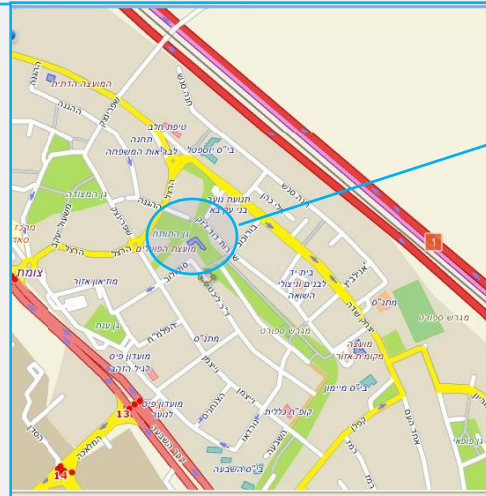
עמוד מס 2
תאריך : 1.12.11

שם פרק: נתונים כלליים
תוכן עניינים

תיק תיעוד מקדים :
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**
עין ורד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

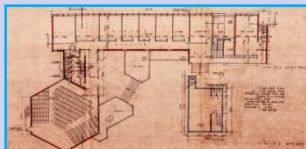
1. נתונים כללים - בית מועצת פועלי אזור

בית מועצת פועלים-אזור

1. נתונים כלליים :

- 1.1 שם השכונה: שיכון מפ"ם.
- שם הרחוב : ד"ר ליכט 33, אזור.
- שמות רחובות גובלים : רחוב וייצמן, רחוב סוקולוב ופארק (רצועת ואדי) מכיוון צפון.
- 1.2 מספר גוש : 6003 (מוסדר).
- מספר חלקות : 58, 72, 73.
- נ.צ. .. 659/124 -...181/950
- 1.3 גבולות התכנית מארבעה כיוונים : המבנה ממוקם על 3 חלקות : 58, 72, 73, כאשר חלקות 58 ו-73 כוללות גינה / פארק. בכיוון צפון מערב, הגבול – גינה ציבורית, מגרש 147. בכיוון מערב דרום, הגבול – מבנה מגורים, צמוד קרקע, מגרש 74. בכיוון דרום מזרח, הגבול – מבני מגורים צמודי קרקע, מגרש 71. בכיוון מזרח, הגבול – רצועת ירק וואדי קיים, כחלק מציר ירוק של כל הישוב.
- 1.4 סוג בעלות : מינהל מקרקעי ישראל, רשות הפיתוח, חברת העובדים העבריים השיתופית הכללית בארץ ישראל בע"מ..
- 1.5 תיאור תמציתי של האתר :
- בית מועצת הפועלים באזור, הינו מבנה ציבור שנבנה עבור ההסתדרות בשנת 1964. שימש את הישוב אזור כבית מועצת הפועלים ומרכז תרבות של הישוב לאורך שנים.
- אדריכל המבנה היה אינג' ואדריכל מריאן גרינהאוז, שהיה בעברו אדריכל אחראי בתכנון בית ועד הפועל של ההסתדרות ברחוב ארלוזורוב בתל אביב. המבנה תוכנן בסגנון הבינלאומי, בדגש ברוטליסטי, הסגנון המקובל בשנות ה-60 בארץ ובעולם.
- המבנה תוכנן בצורת "L" והוא מבנה חד קומתי ברובו, למעט חלל גבוה יותר באולם התרבות המשושה. המבנה "מרחף", מורם מהקרקע.
- תכנון המבנה מתפרס על שלושה מגרשים, טובל בגינת ירק, שמסביבו. גן "התותח" נמצא בתחום המגרש, מדרום למבנה. בצפונו, גובל המבנה ברצועת ירק – פארק ציבורי וואדי, רצועה ירוקה שמהווה ציר מרכזי שעליו שזור הישוב, אזור.

עמוד מס' 2

תאריך : 1.12.11

שם פרק: נתונים כלליים

1.1 – 1.5 שם, פרטים, גבולות, תיאור תמציתי של האתר

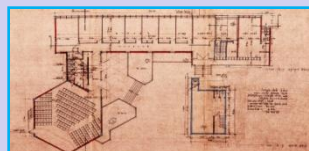
תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

1. נתונים כללים - בית מועצת פועלי אזור

• 1.6 מפת הסביבה

עמוד מס' 3

שם פרק: נתונים כלליים

תיק תיעוד מקדים:

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**

תאריך: 1.12.11

1.6 מפת הסביבה

בית מועצת הפועלים - אזור

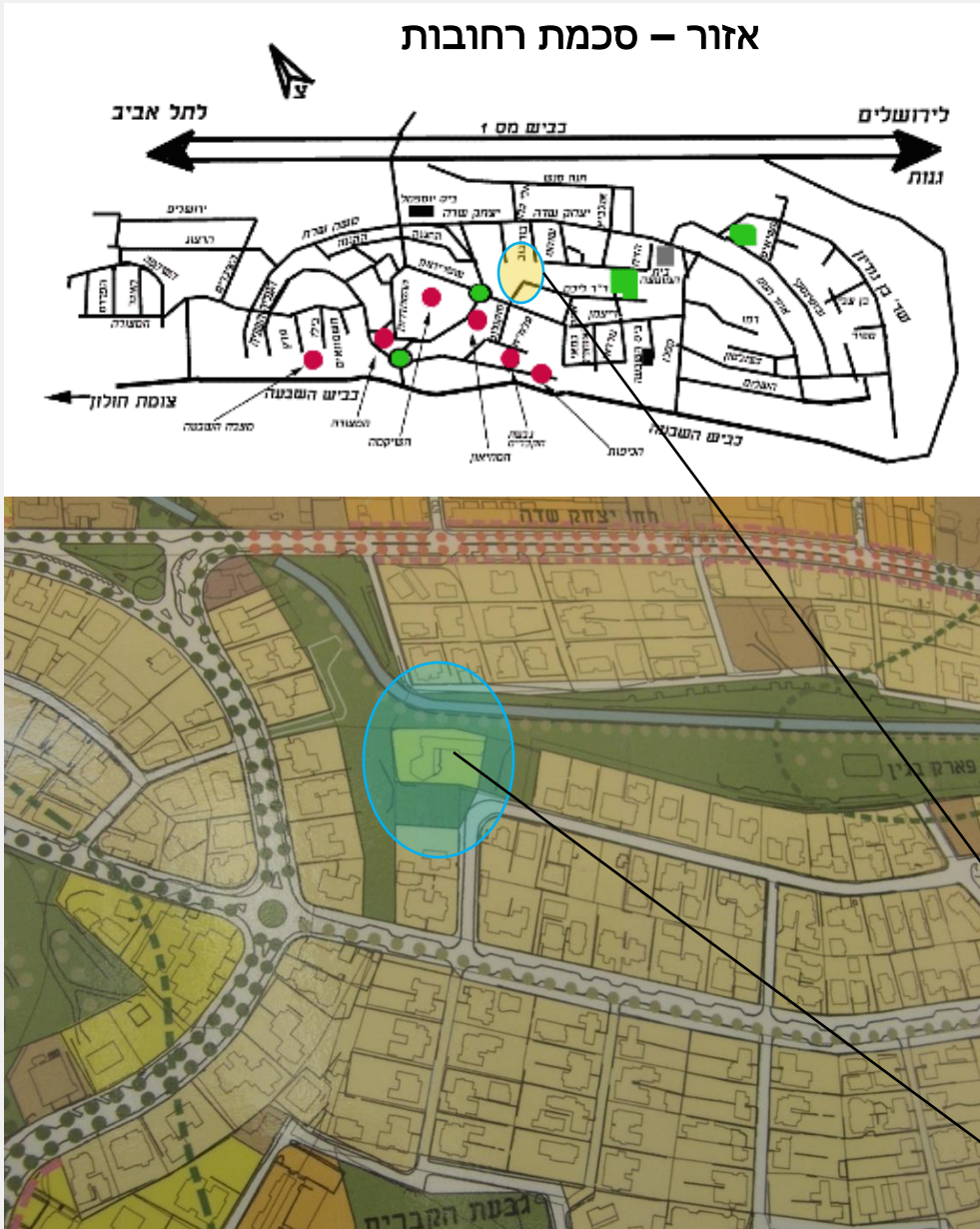
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il

ד"ר ליכט 33, אזור

אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

1. נתונים כללים - בית מועצת פועלי אזור

1.7 מפות התמצאות

צילום אוויר - קטע מישוב אזור

בית מועצת פועלים אזור

עמוד מס' 4

שם פרק: נתונים כלליים

תיק תיעוד מקדים:

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך: 1.12.11

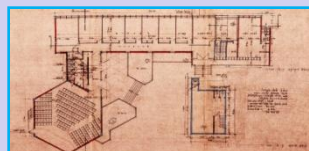
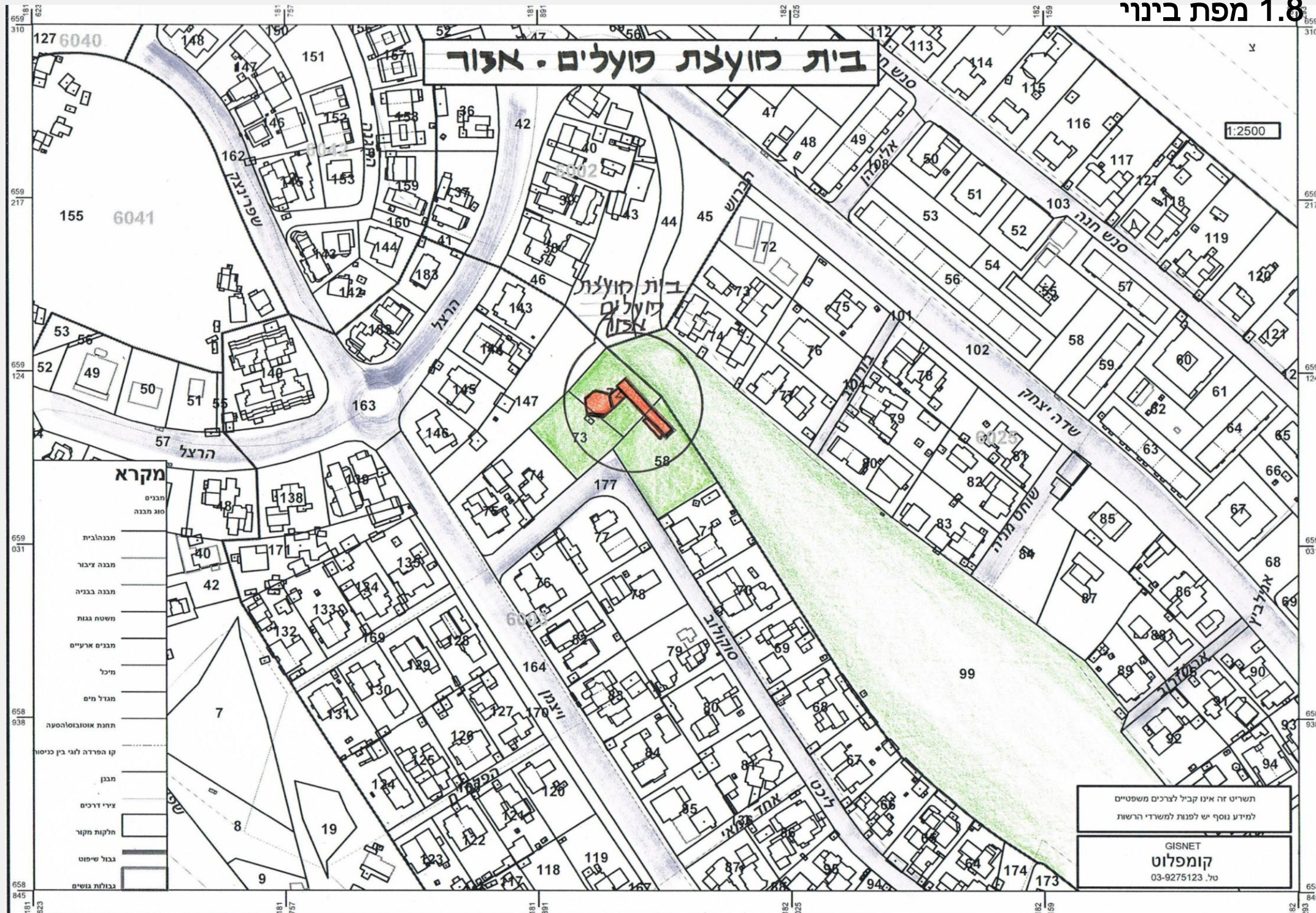
1.7 אזור מפת התמצאות

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין ווד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

1. נתונים כללים - בית מועצת פועלי אזור

1.8 מפת בינוי

עמוד מס' 5

תאריך: 1.12.11

שם פרק: נתונים כלליים

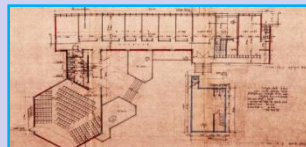
1.8 מפת בינוי

תיק תיעוד מקדים:
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

1. נתונים כללים - בית מועצת פועלי אזור

1.9 צילום עדכני של המבנה - נובמבר 2011

עמוד מס' 6

שם פרק: נתונים כלליים

תיק תיעוד מקדים:

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך: 1.12.11

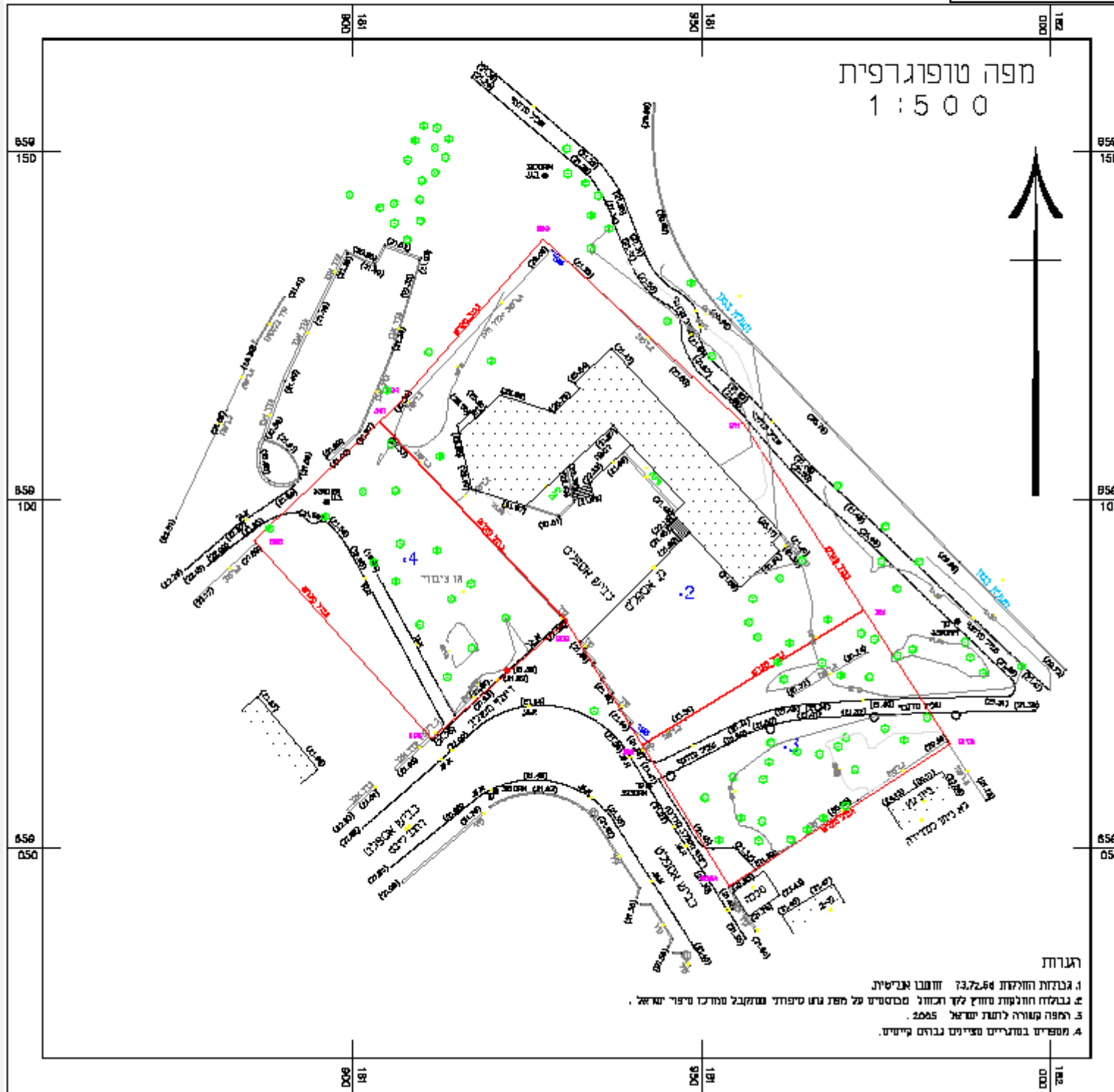
1.9 צילום עדכני של הבניין

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

1. נתונים כללים - בית מועצת פועלי אזור

תכנית מדידה של המגרש

מחוז : תל אביב
נפה : תל אביב יפו
מקום : אזור
גוש : 6003
חלקות: 58,72,73
הוכן בשביל : מר אלפונסו

טבלת שמחים

מספר מגרש	שטח (דמ"ק)	מגזר מיוחד
2	2.379	
3	0.866	מ"מ
4	0.867	מ"מ

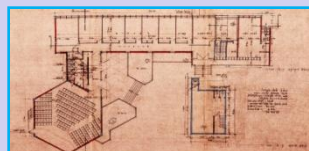
רעיוני סצור בזאת כי המפה הטופוגרפית רמסצבת המוחזה רקע לתוכנית זו. הכנתה בסדיתסה עב ירי בסדיתסה 06-06-2005

וכי כל הפרטים שסייטו בספה הם סדדיים ויהי הוכנה בהדשם להדאות החזק ולתקנות המודדים שבחוקי.

רמת דיום סדירה היא
1 = כל תוכנית לא אנליטיח
2 = כל כוח אנליטי
3 = כל רשועם החולקות אנליטיס

מספר הוטכניס 407
מספר רישון 032

שם המודד: משה אונסם
חתימה: תא"ף
חוזמת:

עמוד מס 7
תאריך : 1.12.11

שם פרק: נתונים כלליים
תכנית מדידה של הבניין

תיק תיעוד מקדים :
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

2. נתונים סטטוריים - בית מועצת פועלי אזור

2. נתונים סטטוריים :

2.1 שם ומספר תכנית מועצת

- תכנית חדשה: מאא \ 288 א', ד"ר ליכט 33, אזור
- מחוז: תל אביב
- מרחב תכנון מקומי : אור יהודה - אזור
- רשות מקומית : אזור

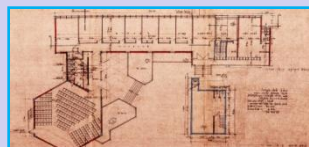
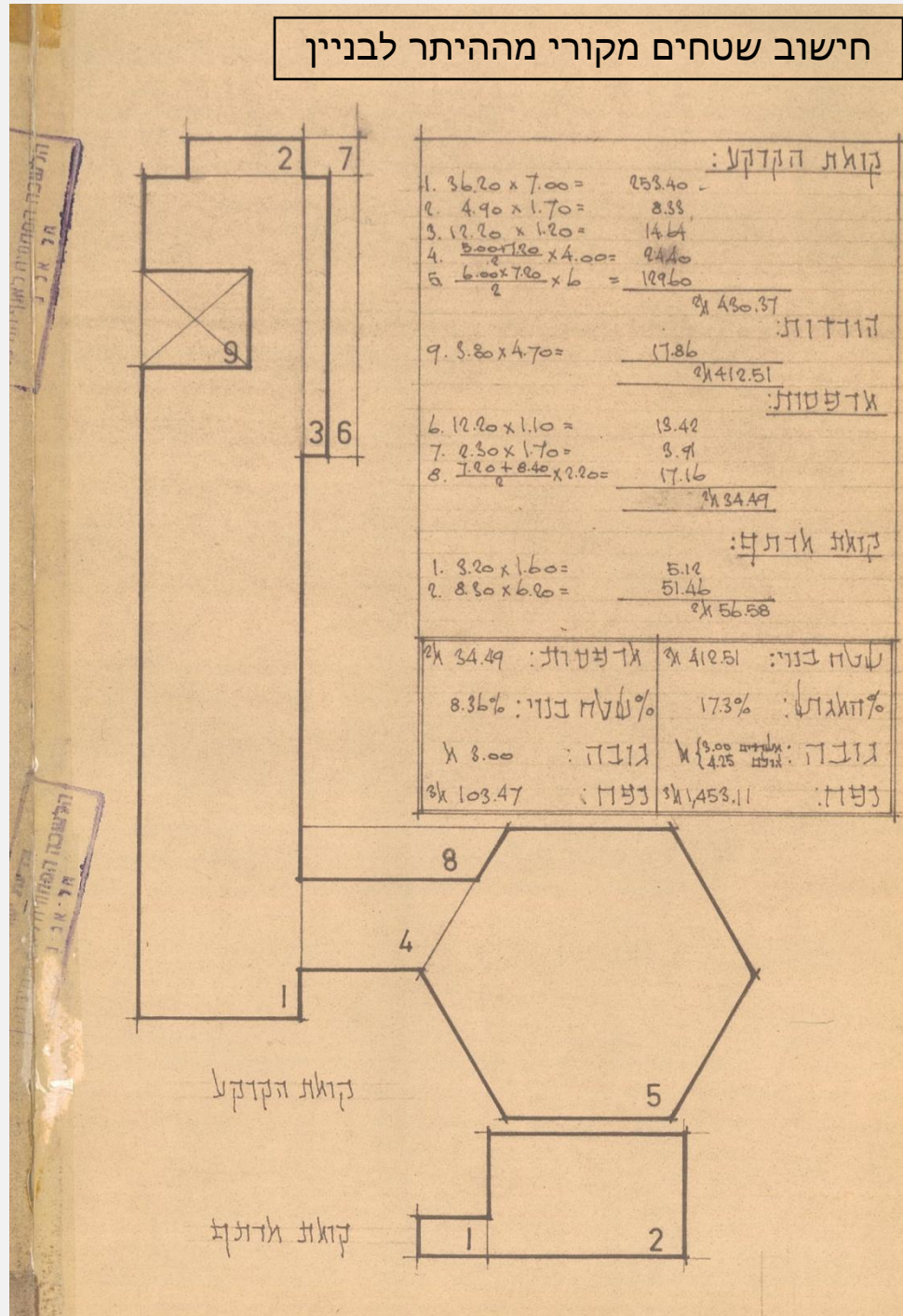
2.2 שטח התכנית המועצת במ"ר : 4,212 דונם

2.3 שטח בנוי קיים :

על פי היתר בניה, הקיים בתיק בניין , להלן הפרטים:

- 1. שטח קומת קרקע - 412.50 מ"ר
- 2. שטח מרפסות - 34.49 מ"ר
- 3. שטח קומת מרתף - 56.58 מ"ר
- סה"כ שטח בניה לפי היתר : 503.57 מ"ר
- אחוזי בניה לפי היתר: 21.16%

חישוב שטחים מקורי מהיתר לבניין

עמוד מס' 8

שם פרק: נתונים סטטוריים

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך : 1.12.11

2.1 - 2.3 שם ומספר התכנית, שטח התכנית המועצת ושטח בנוי קיים

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

2. נתונים סטטוריים - בית מועצת פועלי אזור

2.5 זכויות בניה מוקנות מתוקף תכניות תקפות.

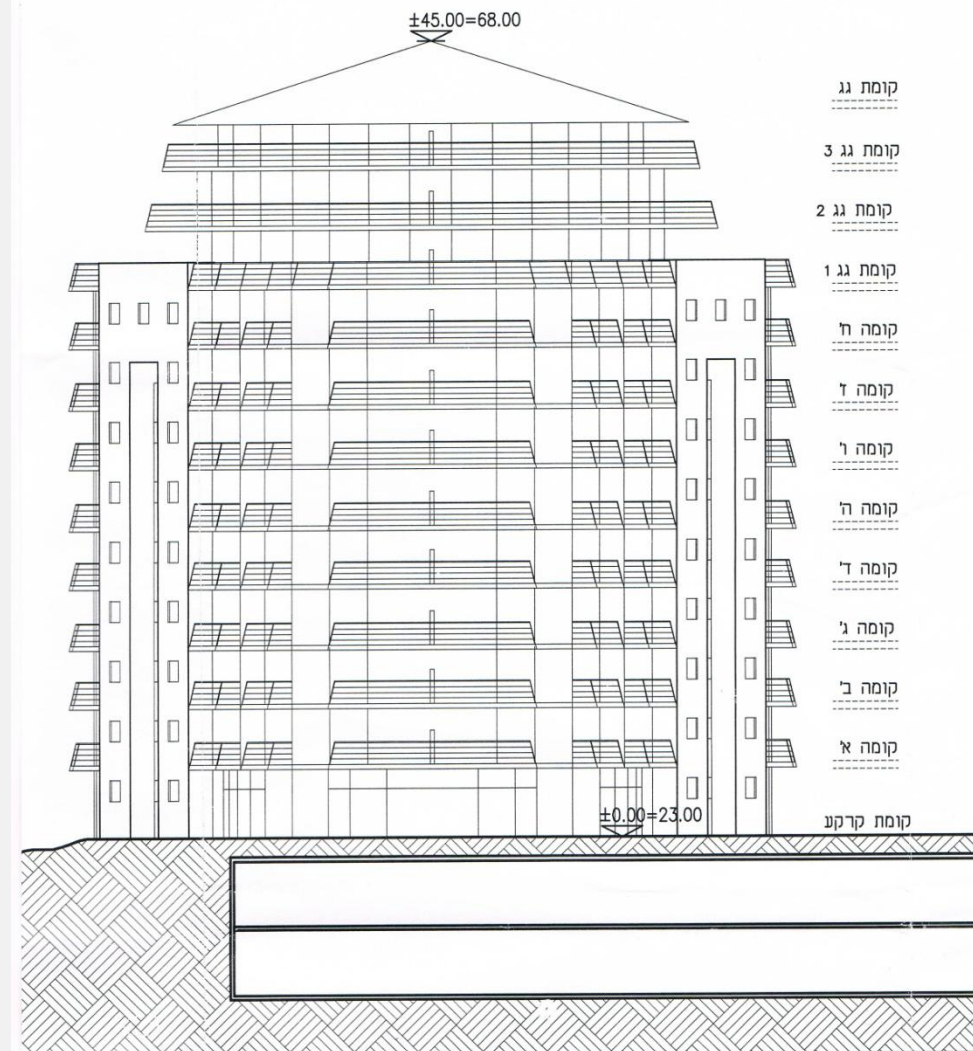
ד"ר ליכט 33, אזור - זכויות קיימות :
 גוש 6003
 חלקות בשלמותן 58, 72, 73
 ייעוד אזור : מגרש מיוחד
 שטח המגרש -
 1. מגרש מיוחד 2379 מ"ר
 2. שצ"פ 1646 מ"ר
 3. דרך משולבת 187 מ"ר
 אחוזי בניה

מצב מאושר		
ייעוד	מ"ר	אחוז
מגרש מיוחד	2379	56.48
שצ"פ	1646	39.08
דרך משולבת	187	4.44

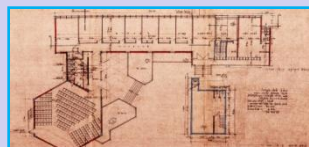
מצב מוצע		
ייעוד	מ"ר	אחוז
מגורים ד-2	1356	32.2
מבנים ומוסדות ציבור	1023	24.28
שצ"פ	1646	39.08
דרך משולבת	187	4.44

מצב מוצע	
מס' קומות	קרקע 8+
מס' יח"ד	59 יח"ד

2.4 זכויות בניה - תכנית מוצעת :

הצעת תכנון ע"י בר שגיא ורשבסקי אדריכלים בע"מ

עמוד מס' 9

שם פרק: נתונים סטטוריים

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך : 1.12.11

2.4 - תכנית מוצעת, 2.5 - זכויות בניה בתוקף

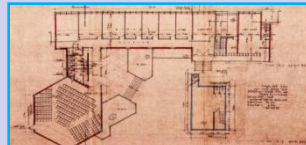
בית מועצת הפועלים - אזור
 ד"ר ליכט 33, אזור

עין וד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
 אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

2. נתונים סטטוריים - בית מועצת פועלי אזור

2.6 תכנית מועצת - מבנה מגורים 59 יח"ד, 11 קומות - אדריכלים : בר-שגיא ורשבסקי אדריכלים בע"מ

עמוד מס' 10

תאריך : 1.12.11

שם פרק: נתונים סטטוריים

2.6 - הדמייה מועצת ע"י בר שגיא ורשבסקי אדריכלים

תיק תיעוד מקדים :

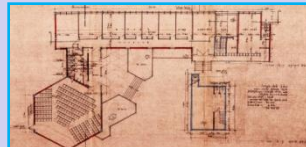
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

2. נתונים סטטוריים - בית מועצת פועלי אזור

2.7 הצעת תכנון חדשה – בניין מגורים , 8 קומות, 59 יח"ד. בר שגיא ורשבסקי אדריכלים בע"מ

עמוד מס' 11

תאריך : 1.12.11

שם פרק: נתונים סטטוריים

2.7 – תכנית מועצת ע"י בר שגיא ורשבסקי אדריכלים

תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

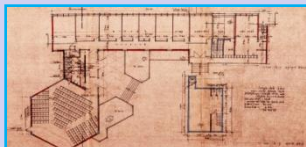
המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

- 3.1 סיפורו של ישוב אזור - "יאזור"- לפני קום המדינה

ציור של אזור על ידי הצייר יוסף בלייש, 1991, הציור מוצג בבית המועצה.

עמוד מס' 12

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים:

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך: 1.12.11

3.1 – סיפורו של ישוב אזור בתוך ציור של יוסף בלייש, 1991.

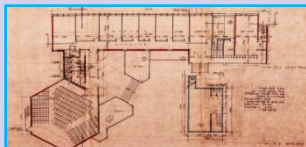
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.2 רקע היסטורי של הישוב:

- **מקור השם:**
השם אזור מוזכר לראשונה בכתובת אשורית קדומה אשר מתארת את המסע של סנחריב מלך אשור בתקופתו של חזקיהו מלך יהודה השנה היא 701 לפני הספירה.
- **להלן ציטוט:**
"בדרכי שמתי מצור על בית דגנא, יפו בני ברקא ואזור ערי צדקא אותם נתתי לבוזזים ושללם נשאתי מנחה".
שמה של אזור אומנם אינו מוזכר במקרא אבל בהחלט מתועד בכתובת החרס מתקופת סנחריב הכתובת חקוקה בכתב יתדות על גליל מצולע שכיום נמצא במוזיאון הבריטי בלונדון.
- אחרי חורבן היישוב ע"י סנחריב חודש היישוב העיברי בארץ עדות לכך הינו קנקן מהמאה השביעית לספירה ועליו כתוב שלמי.
- בתנ"ך אזור פירושו חומת מגן בתקופה העתיקה היתה זו עיר מוקפת תעלה שתפקידה היה להגן ומכאן שמה בתקופה הקדומה ישבה אזור על חוף אגם ומכאן נגזר שמה אגם בשפות קדומות לא מעטות הינה אזור, גם בתרגום השבעים שהוא תרגום יווני של המקרא מודרך בין ערי דן אזור שהיא עיר בשבט דן שנכבשה ע"י סנחריב.
- **אזור בתקופה קדומה:**
בימי קדם שימשה אזור כתחנת מעבר של סוחרים על הדרך בין מצרים בדרום וצידון בצפון בין הנמלים של הים התיכון אל ירושלים ומזרחה. עקב חשיבות המיקום על ציר הים התפתח במקום יישוב דיי גדול שהתבסס על חקלאות ושירותים לעוברי אורח שחלפו במקום. כמו כן עקב היות אזור ממוקמת על חוף אגם נתן לה יתרון נוסף בתחום החקלאות ובעיתות מצור.
- **על פי מקורות היו ארבע קריטריונים להקמת יישוב בעת ההיא:**
מיקום אסטרטגי שיכול להגן גבעה או צוק או מקום שממנו ניתן להשקיף על האזור
סמוך לדרך ראשית מאפשר שירותי לסוחרים וכן העברת סחורות
קרבה למקור מים שמהווה את העיקר בחייו של יישוב גם לשתיה וגם לחקלאות
אזור חקלאי פורה אדמה טובה לגידולים
- **סמל אזור:**
הסמל של אזור כמו לכל יישוב מכיל בתוכו פרטים המסמלים את תולדות היישוב בעבר ובהווה.
- סמל אזור מורכב מחמישה רכיבים:
 - * כביש תל אביב ירושלים הכביש מסומל כפס שחור ואמור לציין את מיקומה של אזור בישראל.
 - * שבעת הכוכבים מסמלים את שבעת הנוטרים שנפלו בפריצה לירושלים במלחמת העצמאות.
 - * המצודה בחלק העליון של הסמל ציון למקומות העתיקים שהיו במקום לפני הקמת אזור.
 - * שיחי הצבר מסמלים את היישוב הערבי שהיה במקום לפני הקמת אזור.
 - * המבנים השונים בחלק התחתון מייצגים את ההתיישבות החדשה באזור.

עמוד מס' 13

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים:

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**

תאריך: 1.12.11

3.2 - רקע היסטורי של היישוב

בית מועצת הפועלים - אזור

עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il

ד"ר ליכט 33, אזור

אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.3 אתרים באזור, בעלי ערך היסטורי ארכיאולוגי :

גבעת הקברים:

ממוקמת ליד מסגד הכיפות, הגבעה מוקפת בקברים שפתחיהם פונים אל מרכז הגבעה ובעקבות זאת הסיקו הארכיאולוגים, שבמרכזה של הגבעה קבורה אישיות חשובה, הקברים הקדומים ביותר הינם (מלפני כמה אלפי שנים, כאשר מבנה הקבר מורכב מגלוסקמאות (ערימות קרקע למניעת הרס בתקופה מאוחרת יותר הפך המקום לבית קברות מוסלמי וזאת עקב קרבתה למקום קבורתו של קדוש מוסלמי.

כיום לא קוברים בה אנשים.

הגבעה גם מכונה גבעת החצבים, וזאת עקב מנהג ערבי לשתול חצבים במקום, בצל החצב גרם להרחקת בעלי חיים וצבועים, וכן מסמל החצב בשל פריחתו המתחדשת מדי שנה את תחיית המתים.

אתר השיקמה :

אתר השיקמה ממוקם בין הרחובות ביאליק והעלייה השניה, במקום שני עצי שיקמה גדולים, ולידם בריכה עמוקה, הארכיאולוג יריב שפירא ניסה לשער את גיל העץ הקרוב לבריכה העתיקה, וגילה כי ניתן לשער כי גיל העץ הינו לפחות 2000 שנה.

אל הבריכה צמודה באר שממנה העלו מים אל הבריכה בעזרת כדים, חלקי כדים אלו מוצגים במוזיאון אזור.

על יד הבאר היתה מצבעת אריגים, ובריכה שבה צבעו את הבדים, בסמוך לבריכה נמצאו שרידים המעידים על ישוב יהודי בסמוך הערבים בכיבושם את הארץ הרסו את הצבעייה והקימו נפחיה.

ליד הבריכה נותרה שוקת שבורה ששימשה להשקיית סוסים ומכאן אנו למדים כי המקום שימש תחנת מעבר שבה חנו גמלים בדרך.

מבנה הכיפות :

המבנה ממוקם סמוך לכביש תל אביב י"ם הישן, על פי תגליות היה המבנה במקורו בית כנסת יהודי הוא הפך לכנסיה עם התפשטות הנצרות ושימש לאכסניה לצליינים נוצרים בדרכם לירושלים בשנת 800 לספירה לערך כבשו את המקום המוסלמים והפכו את המקום למסגד,

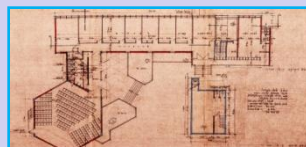
על שם האימם עלי מוסלמי מפורסם המבנה חזר להיות בית כנסת ספרדי בשם שערי ציון ובו תשע כיפות הספרה תשע מסמלת פוריות כנגד תשעה ירחי לידה, המבנה שימש מסגד עד מלחמת העצמעות, בתקופת הכפר יעזור והיה מקודש על הסביבה כולה, האגדה מספרת כי הקדוש אימם עלי לא נקבר בשום מקום וכי הוא הועלה על גבו של גמל ובכל מקום בו עצר הגמל הפך לקדוש ונקרא על שמו לכן ניתן למצוא בהמשך הדרך לירושלים נוסף לזכרו של האימם עליו בסמוך לבית נחמיה מזדקר לו קבר נוסף אשר גם הוא מכונה אל אימם עלי.

המצודה -מצודת המישור:

המצודה ממוקמת בין הרחובות הרצל וההסתדרות על גבעה החולשת על כל האיזור, מכונה מצודת המישור מכיוון שהיא חולשת על כל המישור נבנתה בשנת 1099 על ידי הצלבנים ותפקידה היה להגן על הצליינים שעלו מיפו אל ירושלים ולאפשר להם מנוחה בדרכם, המצודה היתה חלק ממערך המבצרים שבנו הצלבנים בכל חלקי להגנה על צליינים מפני פשיטות של מוסלמים ושודדים, נהרסה מספר פעמים בתקופות שונות האביר גוטפריד מביוון, צלאח א הדין המנהיג המוסלמי הפורסם, ריצ'ארד לב הארי ממלכי אנגליה המפורסמים ולבסוף נהרסה ע"י הממלוכים לפני 800 שנה.

כיום נותרו ממנה רק שני מבנים אשר סבורים כי שימשו כאורוות סוסים בתקופתו של ריצ'ארד לב הארי.

המצודה:

עמוד מס' 14

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**

תאריך : 1.12.11

3.3 –אתרים באזור, בעלי ערך היסטורי ארכיאולוגי.

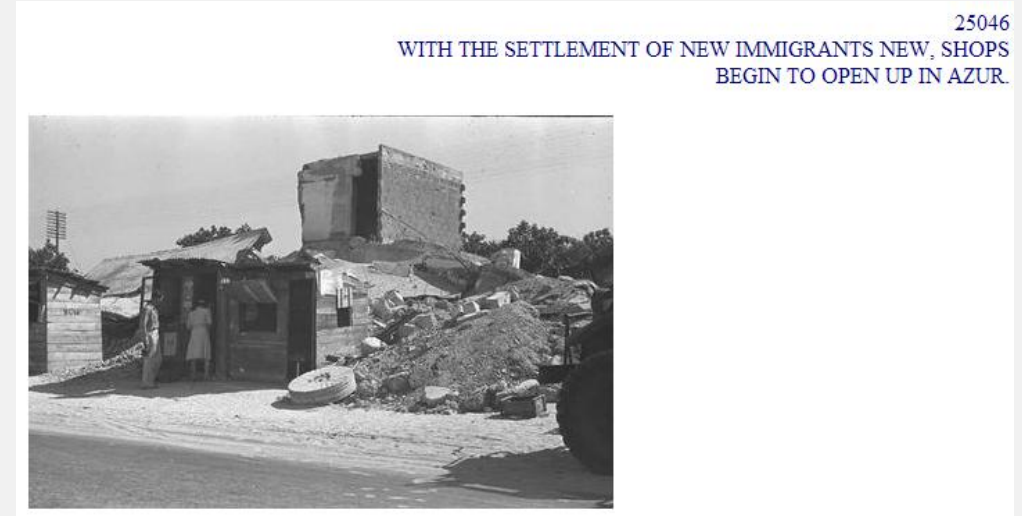
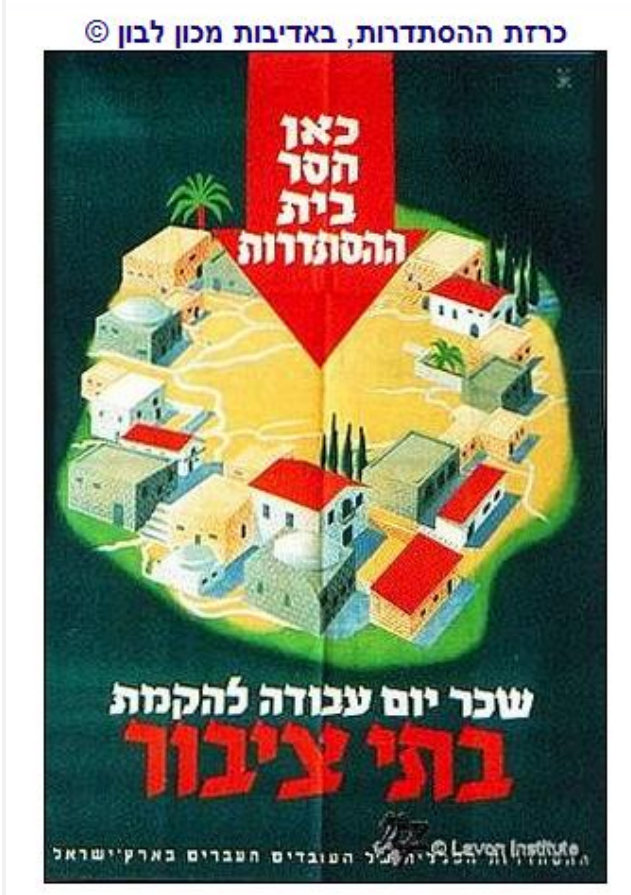
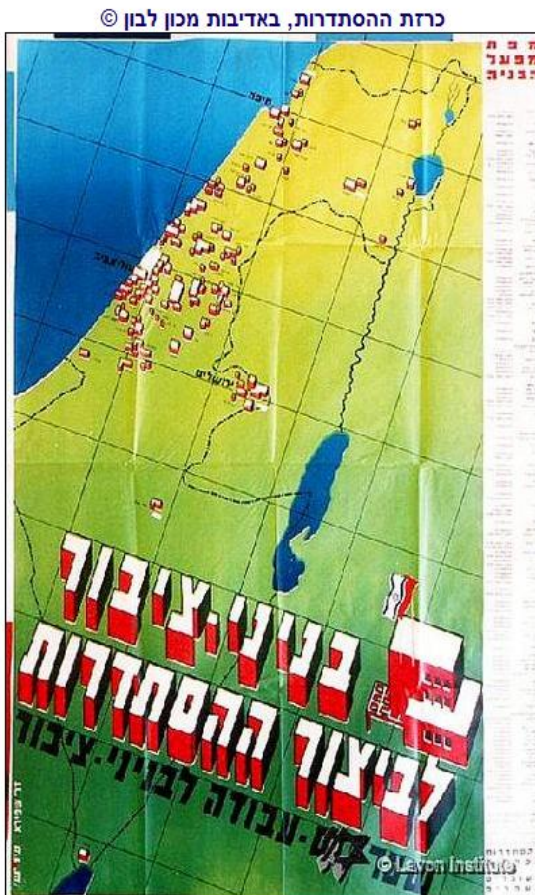
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.4 התפתחות האזור והקשר בין האתר לאזור לאורך השנים :

- השם המקורי של הישוב היה – יאזור.
- היה זה כפר ערבי, שתושביו נטשו את כפרם במלחמת העצמאות, ב-1948.
- על חורבות של המבנים הערביים המקוריים הוקם ישוב בתחילת שנות ה-50, עבור רבבות פליטים ועולים, שהגיעו לארץ לאחר מלחמת העולם השנייה. בהתחלה היו במקום פרדסים רבים ובתים ערביים, שננטשו.

- הישוב יועד להתיישבות של מעמד הפועלים ותחת מטריית המפלגה השולטת דאז, מפלגת השלטון – מפ"י הוקמו שיכונים ומוסדות ציבוריים ברוח המפלגה.
- בניין מועצת הפועלים של אזור שכן בצריף "הירוק"
- ושימש בנוסף, כספרייה ומרכז תרבות (חוגים והרצאות) של הישוב.
- בשנים 1960-1961, על פי רוח התקופה
- (בניני ציבור לביצור ההסתדרות) הוחלט על הקמת בניין קבע למועצת הפועלים.
- **רקע היסטורי פוליטי לתנועת מפא"י**

מפא"י (מפלגת פועלי ארץ-ישראל) נוסדה בשנת 1930 עם איחודן של שתי מפלגות הפועלים "אחדות העבודה" ו"הפועל הצעיר". ב-1932 התאחדו "הבריתות העולמיות" של מפלגות אלה והקימו את "האיחוד העולמי". מפא"י הייתה מפלגה ציונית-סוציאליסטית. כבר מייסודה היא הפכה לכוח הפוליטי העיקרי ביישוב, ואנשיה עמדו בראש ההסתדרות הכללית, הסוכנות היהודית וכוח המגן העיקרי – "ההגנה".

מתקופת הקמת המדינה ועד לשנת 1977, בה התחלף השלטון במדינת ישראל, הייתה מפא"י, ואחריה "העבודה" (מ-1968), המפלגה הדומיננטית במדינה והמרכיבה את כל ממשלות ישראל. ממנהיגיה הבולטים של מפא"י על גלגוליה: דוד בן-גוריון, ברל כצנלסון, יצחק טבנקין, יצחק בן-צבי, חיים ארלוזורוב, משה (שרתוק) שרת, אליהו גולומב, גולדה מאיר, דוד רמז, יוסף שפרינצק ואליעזר קפלן. במרוצת השנים הצטרפו להנהגת המפלגה לוי אשכול, פנחס לבון, פנחס ספיר, משה דיין, אבא אבן, שמעון פרס, יגאל אלון, ישראל גלילי, יצחק רבין.

	<p>עמוד מס' 15</p>	<p>שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי</p>	<p>תיק תיעוד מקדים :</p>	<p>המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים</p>
	<p>תאריך : 1.12.11</p>	<p>3.4 –התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים</p>	<p>בית מועצת הפועלים - אזור ד"ר ליכט 33, אזור</p>	<p>עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי</p>

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.4 התפתחות האזור והקשר בין האתר לאזור לאורך השנים : המשך

- השטח שנבחר להקמת בית מועצת הפועלים החדשה שימש למגרש כדורגל של קבוצת "הפועל" אזור.
- באותה תקופה, המפלגה הנבחרת של הישוב הייתה מפ"ם - מפלגה ציונית סוציאליסטית-מרקסיסטית.
- עיקר הפעילות הייתה עבור הפועלים ולרווחת ההסתדרות. באזור ובסביבתה הוקמו מפעלים ורובם של הפועלים היו מישוב אזור. לדוגמא מפעל של "חמת", מפעלי פלסטיקה וכו'.

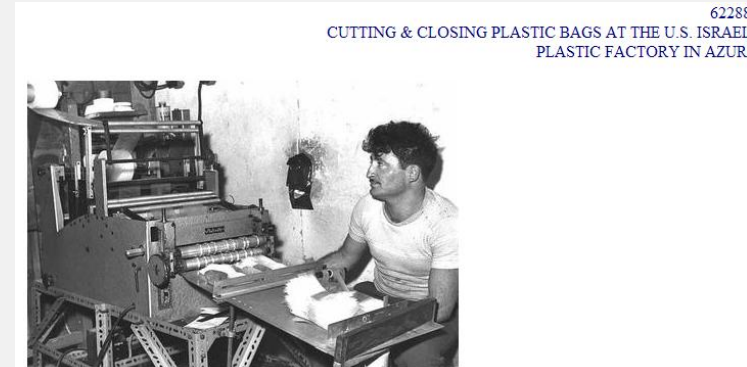
רקע היסטורי פוליטי לתנועת מפ"מ

מפ"ם (ראשי תיבות: מפלגת הפועלים המאוחדת) הייתה מפלגה ציונית סוציאליסטית אשר הוקמה בשנת 1948 כאיחוד בין "מפלגת פועלים השומר הצעיר" ובין "התנועה לאחדות העבודה פועלי ציון".

מפ"ם הייתה הסיעה השנייה בגודלה בכנסת הראשונה (19 ח"כים) והאופוזיציה הראשית לממשלתו של דוד בן-גוריון. באותו זמן הזדהתה בכל עם ברית המועצות ועם התנועה הקומוניסטית העולמית, פרט לנושא של יחס התנועה הקומוניסטית לציונות, שלגביו סברה שהייתה טעות של התנועה הקומוניסטית, אשר תתוקן עם הזמן.

ב-1954 פרשו מהמפלגה אנשי "אחדות העבודה" בעקבות מחלוקת בשאלת היחס לברית המועצות ונותרו בה יוצאי "השומר הצעיר". בצורתה זו התמודדה מפ"ם כמפלגה עצמאית מהכנסת השלישית (1955) עד השישית (1965) ומנתה 8-9 ח"כים, הייתה שותפה בממשלות בהנהגת מפא"י. לקראת הבחירות לכנסת השביעית (1969) יצרה סיעה משותפת עם מפלגת העבודה בשם "המערך של מפלגת העבודה הישראלית ומפלגת הפועלים המאוחדת" (שכונתה בקיצור בשם המערך, והייתה הסיעה השנייה בכינוי זה, לאחר "המערך לאחדות פועלי ארץ ישראל" שקדם לה, בין מפא"י לבין אחדות העבודה - פועלי ציון), אולם שמרה על מסגרתה העצמאית כמפלגה. מתכונת זו התקיימה עד 1984, לאחר הבחירות לכנסת ה-11, כאשר מפ"ם פרשה מן המערך בעקבות הקמת ממשלת האחדות הלאומית וחזרה להיות סיעה עצמאית ואופוזיציה משמאל למפלגת העבודה. בבחירות לכנסת ה-12 (1988) זכתה בשלושה מנדטים. בשנת 1992 הצטרפה לרצ ושינוי במסגרת רשימת מרצ. משנת 1997 מרצ הפכה למפלגה מאוחדת ומפ"ם הפסיקה להתקיים כמפלגה עצמאית.

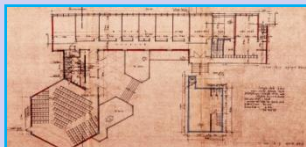
כיום ניתן לזהות בתנועת מרצ את ממשיכתה של מפ"ם מבחינה רעיונית, אם כי אנשי מפ"ם מהווים אך חלק מתנועה זו המאחדת את אנשי רצ, מפ"ם, חלק משינוי וכן פורשי מפלגת העבודה בראשות יוסי ביילין. למפ"ם תפקיד היסטורי חשוב בתקופת ראשית שנות המדינה, אך התפתחויות כגון שקיעתו של הקיבוץ, ירידת קרנו של הסוציאליזם בעקבות נפילת הגוש הקומוניסטי, והתפתחויות פוליטיות ודמוגרפיות נוספות הביאו לכך שאין לה קיום עצמאי, אלא במסגרת מפלגת מרצ, שייצוגה בכנסת מצומצם.

- תמונות היסטוריות מעידות על הקמת ישוב על חורבות כפר ערבי והישוב אוכלס ברובו על ידי עולים חדשים מבולגריה, הונגריה ויוגוסלביה.

- המיקום הנבחר של בית מועצת הפועלים העתידית לא היה באקראי. המקום היה "שיכון מפ"ם".
- במקום גרו פועלים, עולים חדשים, פליטי יהדות הונגריה, יוגוסלביה ובולגריה. אף שמות של הרחובות בשיכון היו על שם אנשי השומר הצעיר וסוציאליסטים, כמו **ד"ר ליכט** - יוצא יהדות הונגריה, איש השומר הצעיר, סוציאליסט קיצוני. רחובות נוספים של השכונה נושאים שמות כמו :
- אחד במאי, סוקולוב, הפלמ"ח, הצנחנים. שיכון אחר היה שיכון אחדות העבודה (שהתפלגה ממפ"י)
- ושמות הרחובות שם היו בהתאם למנהיגי התנועה : קפלן וברל כצנלסון.

עמוד מס' 16

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**

תאריך : 1.12.11

3.4 – התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים - המשך

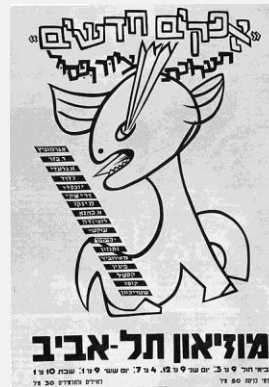
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.4 התפתחות האזור והקשר בין האתר לאזור לאורך השנים : המשך

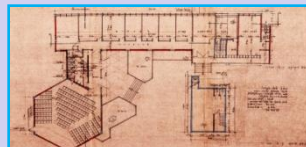
- שכונה נוספת באזור, הוקמה לבלתי מפלגתיים, על ידי בנק "עליה" של עולי בולגריה בראשות קונפינו . שכונה זו ממוקמת דרומה יותר משיכון מפ"ם.
- הישוב נוהל על ידי ועד פועלים חזק , בגלל המפלגה השלטת באותה תקופה - מפ"ם והם החליטו להביא לישוב אמנים , כפי שנעשה בעין הוד.
- הם פנו לקבוצת האומנים " **אופקים חדשים** " והציעו להם לבוא לגור וליצור באזור, לצורך זה הציעו להם מגורים בבתיים ערביים נטושים (כמו בעין הוד.) ולכן חיפשו באותה התקופה מקום להצגת תערוכות של אומני המקום.

אופקים חדשים

- " **אופקים חדשים** " הייתה קבוצת **אמנים** שפעלה ב**ישראל** בין השנים **1948-1963** וביקשה לעודד את השפעת האמנות הבינלאומית על **האמנות החזותית בישראל**.
- תרומתה העיקרית הייתה בגיבוש סגנון **ציור ופיסול** לירי, בעל סממנים של **הפשטה**.
- שלושת האמנים הבולטים בקבוצה והמזוהים עמה יותר מכל הם **יוסף זריצקי**, **יחזקאל שטרייכמן** ו**אביגדור סטימצקי**; והבולט שבשלושתם הוא יוסף זריצקי, שהיה האמן המרכזי והאיש האידאולוגי של הקבוצה.
- אמנים רבים נוספים נמנו אף הם על קבוצה זאת (אם כמייסדים ואם כמצטרפים).
- בין אלה ניתן למצוא את **חיים קינן**, **מרדכי אריאלי**, **אביגדור לואיזאדא**, **פנחס אברמוביץ**, **אהרון כהנא**, **צבי מאירוביץ**, **מרסל ינקו**, **משה קסטל**, **דב פייגין**, **יחיאל שמי**, **יעקב וכסלר**, **רוברט בזה**, **אבשלום עוקשי**, **משה פרופס** ואחרים.

- ייחודה העיקרי של הקבוצה היה גיבוש חבריה סביב גישה כללית - העדפת האוניברסלי על המקומי וקידמה, ולא סביב מצע אידאולוגי ייחודי. למרות מאפיינים **אוונגרדים** בקבוצה, היא אומצה על ידי וחבריה הפכו לנציגים רשמיים של המדינה. בהעדפתם את האוניברסלי על המקומי, השפיעו חברי הקבוצה, על כל הפעילות האמנותית בארץ. זריצקי הסביר בקטלוג התערוכה הראשונה של הקבוצה כי מטרתה היא "להסביר לקהל את דרכיה וצורותיה של האמנות החדשה, ולהחדיר בו ערכי אמת אלה ולמען יוכל לעכלם ויצעד קדימה יחד איתנו"
- מקור ההשפעה החזק על חברי הקבוצה הייתה האמנות האירופית **המופשטת**, ובייחוד השפעת האמנות הצרפתית של **פיקאסו וז'ורז' בראק**, אשר היו מחלוצי ההפשטה. השאיפה לאוניברסליזם הביאה את האמנים להתרכז באמנות שנחשבה בעיניהם באותה עת כאוונגרד אמנותי מתקדם. אמנות אשר תתבוסס על האלמנטים הכי הבסיסיים והכי טהורים של ציור: **קו**, **מרקם**, **צבע**, **קומפוזיציה**.
- התנועה הציגה גרסה מקומית לסגנון הציור המופשט שהיה מפותח באירופה ובארצות הברית זה מכבר. רוב חברי הקבוצה לא הגיעו לאמנות מופשטת "טהורה", אלה להפשטה בעלת זיקה לנוף המקומי. סגנון הציור האקספרסיבי של הקבוצה, שימש פעמים רבות מסגרת לציור בעל מאפיינים לאומיים שונים. הצייר יוסף זריצקי יצר בשנים אלו, לדוגמה, סדרות של ציורים הנושאים שמות של יישובים וקייבוצים כגון "יחיעים" (1951) ו"נען" (1950-1952) ובהם הפשטה צורנית של הנוף. דב פייגין יצר פסל מופשט בשם "אלומות" (1956), כך גם מרסל יאנקו, אשר פיתח סגנון פיגורטיבי-אקספרסיבי המציג "חיילים" או "צופרי אזעקה". אחרים, כמו **משה קסטל** ו**אהרון כהנא**, הוסיפו לסגנון מוטיבים "מזרחיים" בהשפעה של האמנות **הכנענית**.
- במידה רבה דחק הסגנון המופשט של הקבוצה אמנים רבים אשר ציירו אמנות פיגורטיבית יותר.

עמוד מס' 17

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.4 –התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים - המשך

תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**
עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

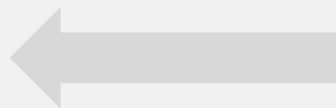
3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.4 התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים : המשך

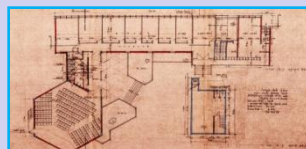
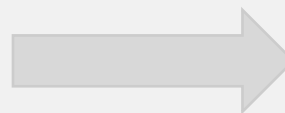
- קבוצת אומנים, הנמנים עם ה"אופקים חדשים" באו להתגורר באזור, ביניהם יחיאל קריזה, פיין, גלעדי אהרון ואומן הולנדי ואנדרברג וילנד, שהרבה לצייר את הכפר (ישוב אזור).
- אהרון גלעדי - היה חבר בקבוצת אופקים חדשים. הוא זכה פעמיים בפרס דיזנגוף לאמנות הציור והפיסול, בשנים 1948 ו-1954. הוא השתתף בשנת 1957 בביאנלה לאמנות בסאו פאולו.
- יחיאל קריזה - בפולנית, Yehiel Krize היה תלמידו של יוסף זריצקי. קריזה היה חלק מאסכולת "אופקים חדשים" שדגלה בציור מופשט, ולימד במכון אבני בתל אביב. בשנות השישים הציג במסגרת תערוכות הקבוצה "עשר + " שהוקמה על ידי רפי לביא, ובשנים 1947 - 1948 זכה פעמיים בפרס דיזנגוף לאמנות.
- בהתחלה סגנונו היה חצי מופשט ונושאו שיקפו את ההווי החלוצי בארץ ישראל - במיוחד נופים עירוניים של בתי חרושת ובתי מלאכה, נופי נמל וים ופרדסים. החל משנות ה-50 נעשו ציוריו מופשטים יותר, ואחרי ביקור בארצות הברית הוא הושפע מההאקספרסיוניזם המופשט. בהמשך הובחנו בסגנונו שלבים שונים, לדוגמה "התקופה הלבנה" ביצירתו.
- חלק מעבודותיו הוצגו בגלריית דביר בתל אביב ובגלריית פרקש ביפו אך רוב ציוריו מהתקופה המוקדמת צויירו בצבעי מים ולא השתמרו.
- מתוך הערכה רבה לאומנים, שהתגוררו באזור, חיפשו מנהיגי הישוב מקום להצגת ציוריהם של האומנים. בשנים 1961-1962, החליטו להקים בניין שימש בית מועצת הפועלים, שיקלו 3 משרדים למועצה ובית תרבות לישוב, שימש לתערוכות מתחלפות ולאירועי תרבות, מופעים והרצאות.
- נבחרה משלחת, המורכבת מנציגי הישוב לטפל בנושא.
- תחילה הם פנו לאדריכל שמואל מיסטצ'קין, הוא שלח את הנציגים ללכת ללמוד את הנושא ולגבש פרוגרמה שתיענה על כל מבוקשתם.
- מיסטצ'קין שלח אותם למוזיאונים, ללמוד איך מתכננים חלל תצוגה ליצירות אומנות.
- הנציגים הלכו למוזיאון וילפריד ישראל בקיבוץ הזורע ולמוזיאון בקיבוץ עין חרוד.
- מוזיאון - משכן לאומנות, עין חרוד.

משכן לאמנות-עין חרוד

מוזיאון וילפריד ישראל-
קיבוץ הזורע

עמוד מס' 18

תאריך: 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.4 –התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים - המשך

תיק תיעוד מקדים:

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.4 התפתחות האזור והקשר בין האתר לאזור השנים : המשך

הנציגים ביקרו במוזיאונים האלו, התרשמו וקיבלו החלטות איך הם רוצים לראות את התכנון של הבניין – הם רצו אור טבעי מהתקרה, לטובת תאורה נכונה של הציורים.

לאחר סיורים ודיונים, הם בנו קונספט תכנוני עבור אולם התרבות

ואף לקחו את האדריכל המיועד לתכנון המבנה – מריאן גרינהאוז, לסיור המוזיאונים על מנת שיראה מה הם רוצים. (על פי עדותו של יוסי בן בסט).

הבחירה על אדריכל המתכנן, נפלה בהשפעת נציגי ההסתדרות, ששמרו לאדריכל מריאן גרינהאוז פינה חמה בלב, לאחר שהיה אחראי לתכנון בניין ועד הפועל של ההסתדרות, ברחוב ארלוזורוב, תל אביב (תחת מטריית התכנון של אדריכל דב כרמי – חבר אדריכלים, ראה פירוט בביוגרפיה של מריאן גרינהאוז).

בתהליך התכנון עם גרינהאוז, ביקשו למקסם את התנאים המרביים לצורך תערוכות אומנות וכך גם הגיעו לצורה של משושה, שתתן מקסימום שטח קירות לתלייה וגם יתאפשרו מופעים והרצאות באולם הנ"ל.

הכיסאות באולם התרבות תוכננו להיות ניידים, על מנת שהאולם ישמש דו-תכליתי. חלונות עליונים שתוכננו לצרכי תאורה טבעית ליצירות האומנות, היו רפפות מזכוכית, הניתנות לפתיחת רפפה.

אף תוכנן מקלט מתחת לחלק המרכזי של המבנה, במרתף.

נציגי הוועד, יחד עם האדריכל מריאן גרינהאוז, הלכו לראות בית תרבות בקיבוץ איילון. בקיבוץ איילון " פגשו " בפסיפסים....

פסיפס של קיבוץ איילון :

קיבוץ איילון בראשית שנות ה-50

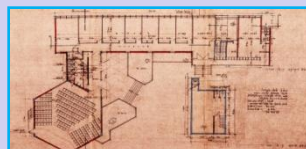
פרסום מתוך אתר של מפעל הפסיפסים של קיבוץ איילון היום-2011

nt Art to **Modern Living**

קיבוץ איילון היה ידוע במפעל המוזאיקה ובפסיפסים האומנותיים שלו מאז תחילת שנות ה-60.

עמוד מס' 19

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**

תאריך : 1.12.11

3.4 – התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים - המשך

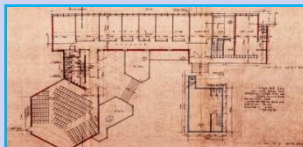
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.4 התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים : המשך

- היסטוריה קצרה על קיבוץ איילון - גרעין המייסדים הוקם ב-1935 בפתח-תקווה והעלייה לקרקע התבצעה ב-1938, במסגרת חומה ומגדל. מייסדי הקיבוץ היו חברי גרעין ארצישראלי ב' של השומר הצעיר וגרעין הכשרה של עולים מפולין. הקיבוץ הינו מזרם הקיבוץ הארצי.
- השם אילון נבחר על ידי וותיקי הקיבוץ בעת הקמתו, צירוף שמות העצים- אלה ואלון הגדלים לרוב בסביבה.
- בתחילת שנות ה-50 עם הצטרפות העולים, פליטי השואה לקיבוץ, הגיעו לקיבוץ איילון אמנים שהקימו מפעל לאומנות הפסיפס "מוזאיקה קיבוץ איילון", ששמו הלך לפניו. סטודיו לביצוע עבודות פסיפס מוזאיקה הוקם בפועל בשנות ה-60 המוקדמות על ידי 2 אמנים עולים. המוזאיקות עובדו בשיטות עשייה עתיקות, ידנית ובטכניקה מסורתית, אך בעזרת עזרים מודרניים, המבטיחים את איכותו של הפסיפס. מתוך תיאור פעילות המפעל מאתר, שעדיין פעיל :
- מוזאיקה איילון מפעל לעבודות פסיפס הינו מפעל ייחודי המתמחה בעיצוב וייצור עבודות פסיפס הן לשוק הציבורי והן לשוק הפרטי במגוון רחב של עיצובים על פי דרישת הלקוח, תוך מתן ייעוץ מקצועי ויחס אישי עם דגש על אבן טבעית ובעבודת יד אומנותית.
- 50 שנות מוניטין מקנים לנו יכולת עיצוב וביצוע פרויקטים מורכבים ברמת גימור גבוהה, תוך עמידה מוקפדת על לוחות זמנים. דרך אומנות קדומה וייחודית זו, מצליחה מוזאיקה איילון לשחזר מוטיבים קלאסיים מורכבים מחד וליצור עיצובים מודרניים מהיוקרתיים ביותר מאיךך.
- כל אבן מאבני הפסיפס נחתכת באופן ידני ומונחת תוך שמירה על הגוון, המרקם והעומק ההופכים כל עבודה של מוזאיקה אילון ליצירת אמנות.
- עבודות המפעל נמצאות באתרים ידועים בארץ ובעולם וביניהם: בית הנשיא, פארק גני יהושע, שגרירות ישראל בפריז, מלון הרודס באילת, שדה התעופה ע"ש קנדי בניו יורק, מוזיאון מגדל דוד, בתי כנסת ובתי פרטיים.
- מאז ומעולם שימשה ארץ ישראל מרכז לאמנות המוזאיקה. במבנים פרטיים וציבוריים סימלה המוזאיקה עושר ופריחה ונתנה משמעות נוספת לצבעיה הטבעיים של הארץ. גם היום, משמשת המוזאיקה את לקוחותינו כדי לפאר ולהוסיף ניחוח של יוקרה וייחוד למבנים של המאה ה-21.
- ואנשי הועד, נציגי מנהיגות הישוב התלהבו מהפסיפסים שראו בקיבוץ איילון והחליטו לפאר את הבניין, שהחל לרקום עור וגידים, בפסיפס תוצרת קיבוץ איילון.
- רכז התרבות של הישוב ונציג מועצת הפועלים, יוסי בן בסט – נסעו לקיבוץ איילון לסכם את ההזמנה. את הכסף לביצוע הפסיפס, אספו מהפועלים, תושבי אזור.
- מהזיכרונות של יוסי בן בסט, מי שהיה מעורב בביצוע הפסיפס בקיבוץ איילון, היה יעקב חפץ, אמן ידוע לימים.
- **יעקב חפץ** - חפץ אמן רב תחומי, פסל, צייר, רשם ומיצגן. מקורות ההשראה שלו לקוחים מנושאים חברתיים פוליטיים ומראות חזותיים מקומיים וישראליים. מאז שנת 1972 השתתף במספר רב של תערוכות קבוצתיות, תערוכות יחיד ופרויקטים בארץ ובחו"ל. היה ממייסדי קבוצת האמנים 'המשותף קיבוץ' ובשנים 1978-1990 פעל במסגרתה. מאז שנת 1980 הציב פסלים במספר רב של ערים בארץ ובחזית מבני ציבור: בתל-אביב, הרצליה, רעננה, חיפה, ירושלים, אשקלון, באר שבע, בחזית מוזיאון הרצליה והמשכן לאמנות בעין-חרוד. בשנת 1993 השתתף בתערוכה במוזיאון ברוקלין בניו-יורק - רישום פסלים של המאה העשרים. עשרים ואחת מעבודותיו נרכשו על-ידי המוזיאון. בשנים האחרונות מציג מיצגים בספרד, פולין, צרפת וישראל.
- משיחה אישית עם אומן יעקב חפץ, עולה שמי שהיה אחראי, מהפאן האומנותי, לתכנון וביצוע פסיפס מוזאיקה עבור מועצת פועלי אזור –האומן, מייסד מפעל המוזאיקות בקיבוץ איילון – **מוציק (מרדכי) יחיאלי ז"ל**. מוציק יחיאלי, היה אומן רב פעלים, בכתבה :
- על עצים וקיבוצים, דבורה נבו, אילון, "הקיבוץ", 17.7.2003, ora-ar@yedtik.co.il למדור "עיתונות", מוזכר האמן :
- *"שאת הנוי והגנים של המקום הזה עיצב אמן, חבר קיבוץ, מוציק (מרדכי) יואלי ז"ל, שהיה צייר גדול ובעל חוש אסתטי מופלא, שידע לשלב בנוף הטבעי היפהפה עצים, שיחים ופרחים חדשים, שנקלטו והשתלבו בצורה בלתי רגילה בצמחיה הטבעית."*

עמוד מס' 20

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**

תאריך : 1.12.11

3.4 –התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים - המשך

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.4 התפתחות האזור והקשר בין האתר לאזור לאורך השנים : המשך

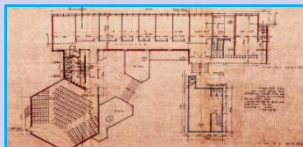
- את פסיפס המוזאיקה לתפארת מועצת פועלי אזור, ביצעו באיחור של שלושה חודשים, מהמועד המתוכנן. הבניין נבנה, אך דחו את הפתיחה החגיגית עד לבואו של הפסיפס המיוחל.(על פי עדותו של יוסי בן בסט) הפסיפס, במוטיבים וברוח המפלגה –(מפ"מ) ציונית סוציאליסטית קומוניסטית, הותקן על גבי לוח עץ. מיקומו נקבע בחזית הבניין, לפני הכניסה הראשית לאולם תרבות, המבנה המשושה בבניין.

תמונות מהיצירות של מפעל פסיפס מוזאיקה של קיבוץ איילון

תמונות ממפעל פסיפס מוזאיקה של קיבוץ איילון - 1966 ו-2006

עמוד מס' 21

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך : 1.12.11

3.4 –התפתחות האזור והקשר בין האתר לאורך השנים - המשך

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

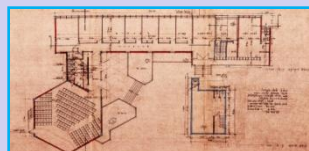
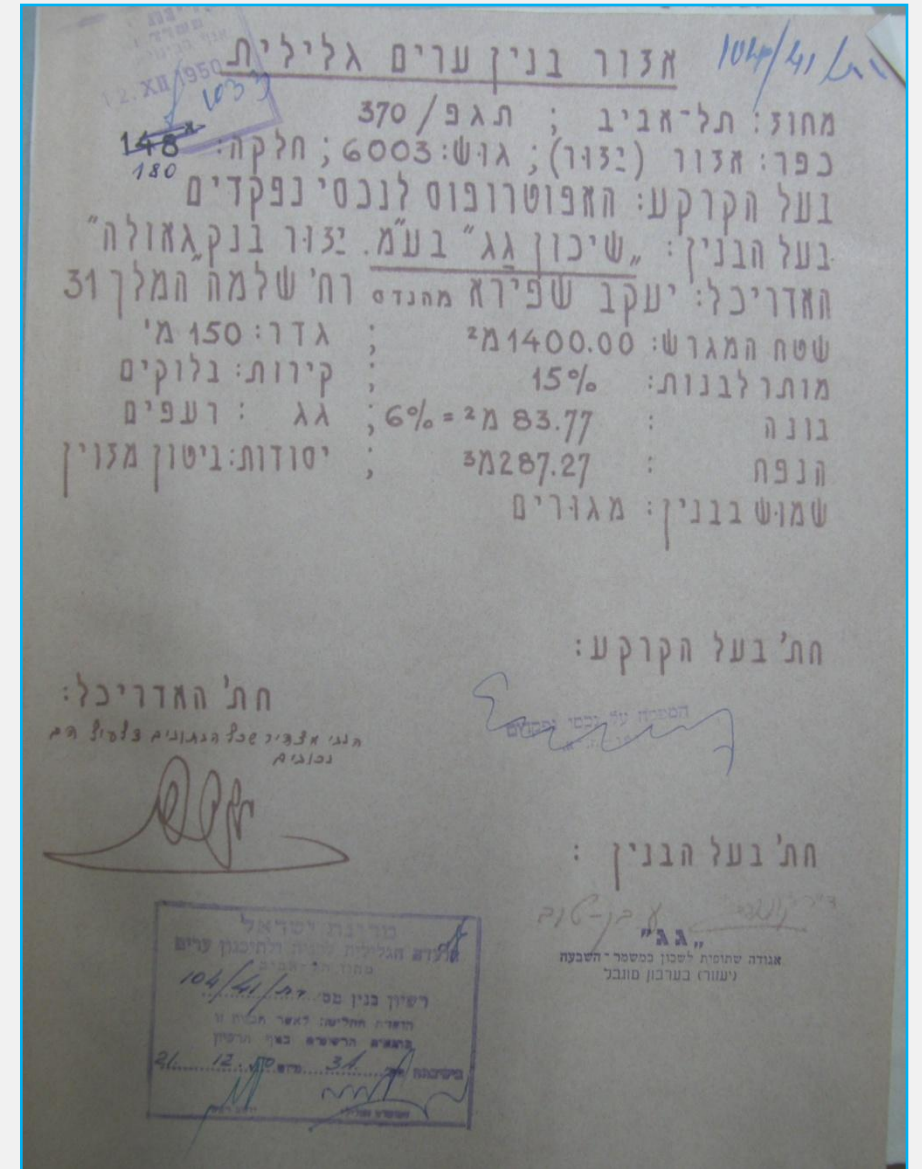
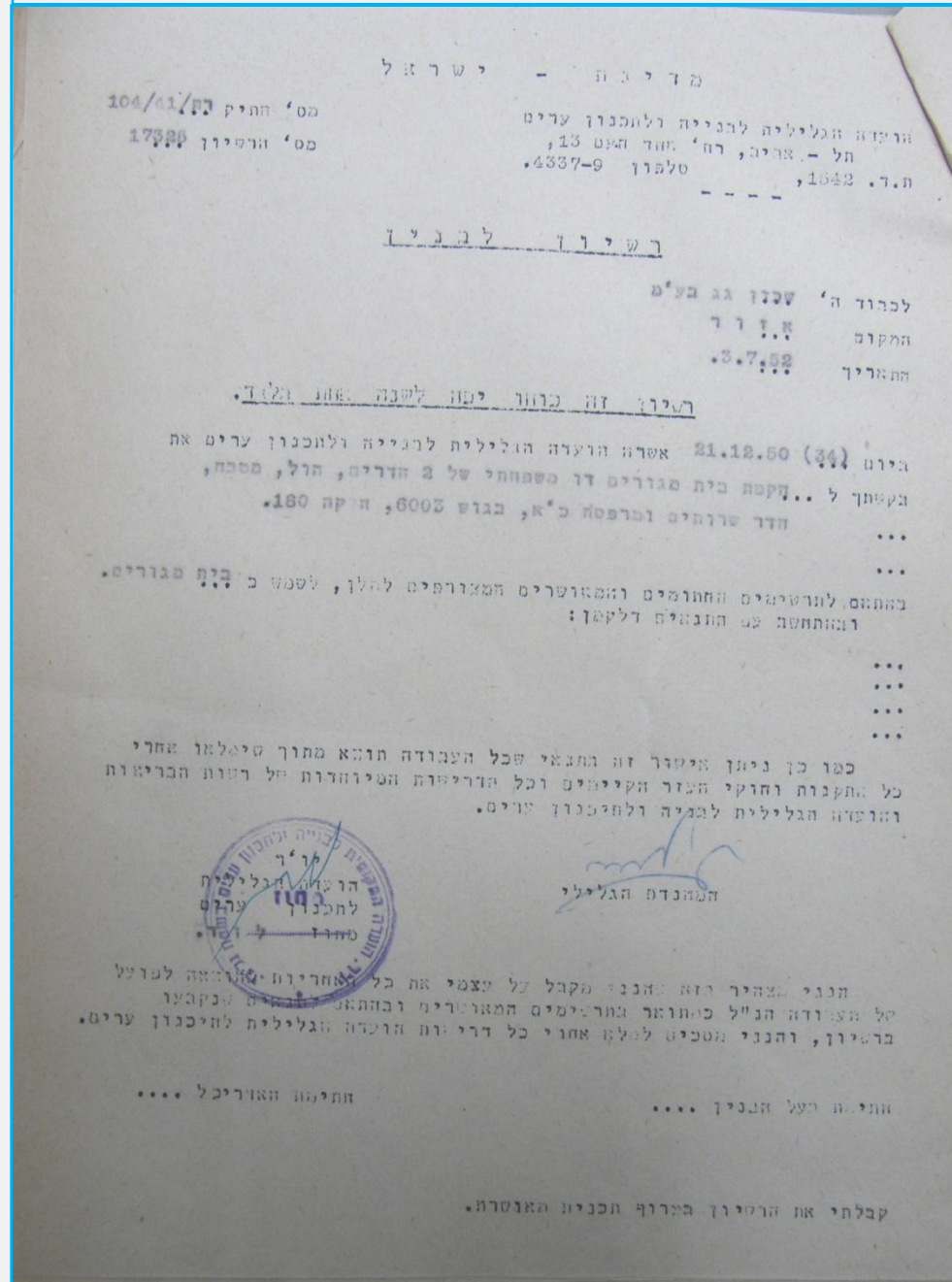
עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.5 תכניות ורישיונות עבור המבנה שהיה במגרש לפני בניית בית מועצת פועלים אזור.

רישיון, שניתן ב-21.12.50 – אשרה הועדה הגלילית לבניה ולתכנון ערים את הבקשה – להקמת בית מגורים דו משפחתי של 2 חדרים, הול, מטבח, חדר שרותים ומרפסת כ"א, בגוש 6003, חלקה 180. (כניראה שזו היתה חלקה מקורית). הרישיון ניתן לשיכון גג בע"מ. בעל הקרקע: האופוטרופוס לנכסי נפקדים. אדריכל: יעקב שפירא

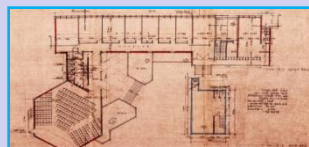
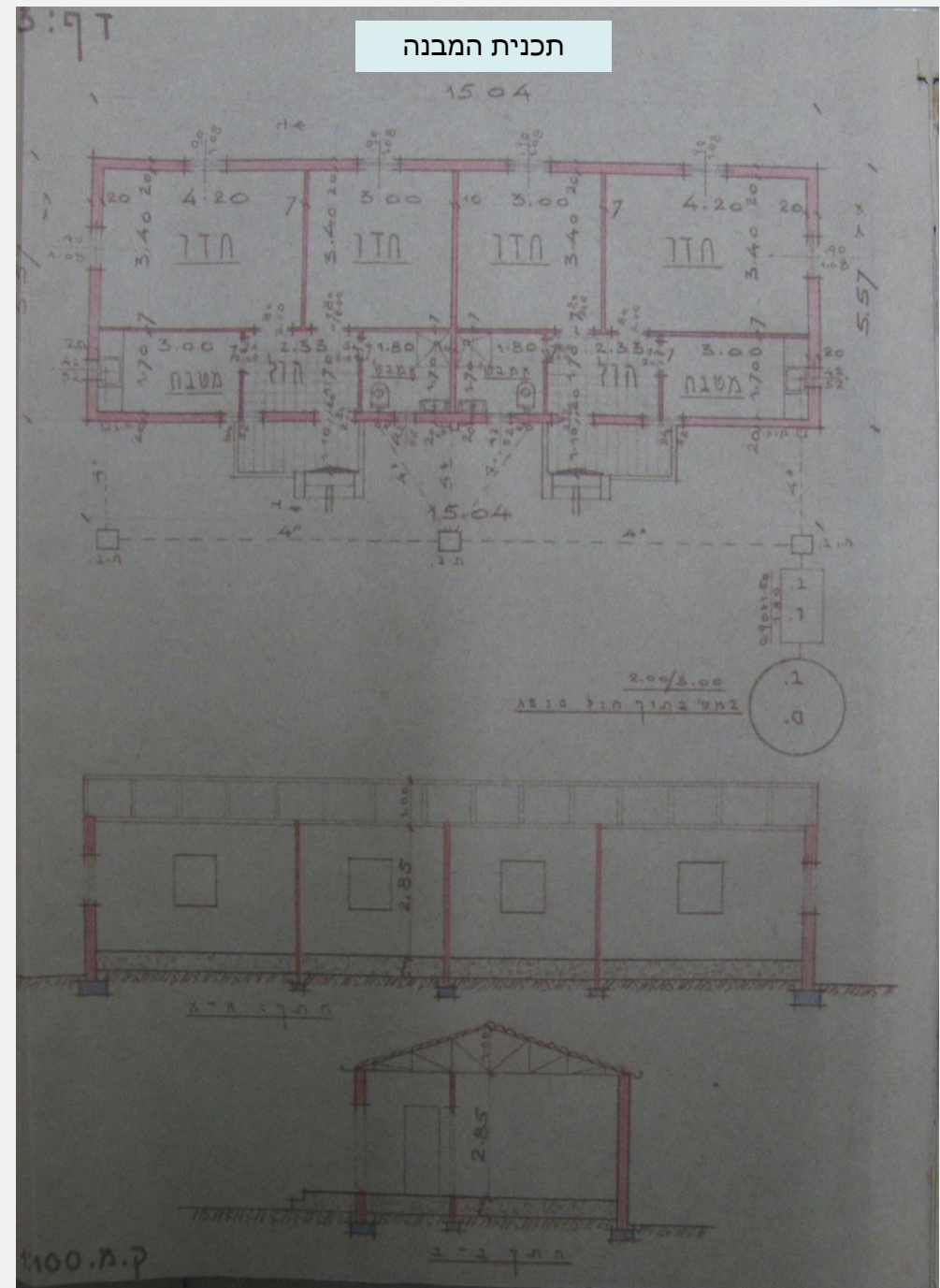
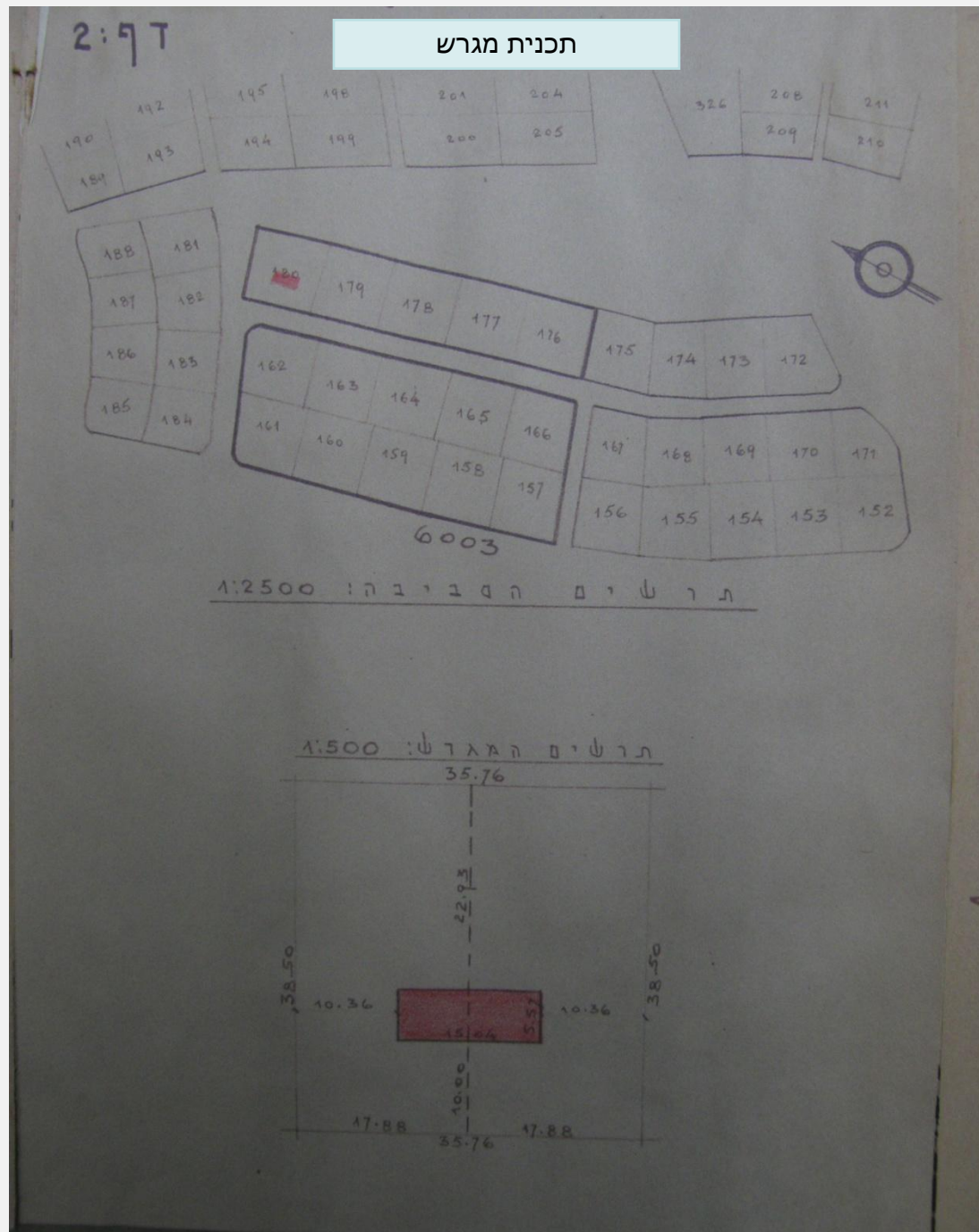
לפני בניית בית מועצת הפועלים באזור, עמד על המגרש בית קטן, על פי זיכרונותיו של יוסי בן בסט, רכז תרבות לשעבר של הישוב – שימש הבית כצריף למטרות המועדון "הפועל" אזור וכל המגרש כולו שימש מגרש כדורגל של הקבוצה.

עמוד מס' 22	שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי	תיק תיעוד מקדים:	המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
תאריך: 1.12.11	3.5 – תכניות ורישיונות עבור המבנה שהיה במגרש לפני בית מועצת הפועלים.	בית מועצת הפועלים - אזור ד"ר ליכט 33, אזור	עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.5 המשך תיעוד תכניות המבנה שהיה במגרש לפני בית מועצת הפועלים :

עמוד מס' 23

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך : 1.12.11

3.5 – תכניות ורישיונות עבור המבנה שהיה במגרש לפני בית מועצת הפועלים.

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.6 מסמכים מתיק בניין – רישיון ואישורים להקמת המבנה – בית מועצת פועלי אזור.

היתר בניה לבניין מועצת הפועלים - 1963

הערות הועדה

החלטת הועדה הגלילית שנתקבלה
בישיבה מס' 56 מיום 5.8.63

3. בקשת חברת עובדים, בע"מ, להקמת בית בהסתדרות - בגוש 6003
מגוש 58, 73, 72 - בשטח חב"ע חגפ/370, חקון 20 (רת/611/41)

הוחלט: להמליץ בפני הועדה המחוזית על אשרר החכנית, כתנאי
שמספר המושבים באולם יוגבל ל-200 כלכוד.

מדינת ישראל

מ.ס. ההיקף רת/611/41
מס' הרישיון 725
חאריך ז' בששון, תשכ"ד
25 באוקטובר, 1963

הועדה המקומית לבניה ולחכנון עיר
האזור הגלילי, מחוז חל-אכ"ב
רחוב אלנבי 138, טל. 9-64337.

ר ש י ו נ ל ב נ י י נ

לכבוד
ה' "חברה עובדים", בע"מ
המקום: **אזור**

רשיון זה כוחו לשנה אחת כלכוד

ביום 5.8.1963 (56) אשרר הועדה הגלילית לבניה
ולחכנון ערים, מחוז חל-אכ"ב, את בקשתך להקמת בית משרדים (בית ההסתדרות)
בגוש 6003 מגרשים 58, 72, 73 - בשטח חב"ע חגפ/370, חקון 20,

בהתאם להרשמים התחומים והמאוסרים המצורפים להלן, לשמש כבית משרדים
ובהתאם לתנאים הבאים:

כמו כן ניתן אשרר זה, כהנאי שכל העבודה הוצא לפועל מחוץ
שימלאו אחרי כל החקנות וחוקי העזר הקיימים, וכל הדרושה המיוחדות
של רשות הבריאות והועדה הגלילית לבניה ולחכנון ערים.

המהנדס הגלילי, מחוז ח"א

יו"ר הועדה הגלילית לבניה
ולחכנון ערים, מחוז חל-אכ"ב

הנני מצהיר בזה שהנני מקבל על עצמי את כל האחריות להוצאה
לפועל של העבודה הנ"ל כפתואר בהרשמים המאוסרים, ובהתאם לתנאים
שנקבעו ברשיון, והנני מסכים למלא אחרי כל דרישות הועדה הגלילית
לבניה ולחכנון ערים.

חתימה בעל הבניין

חתימה האדריכל

קבלתי את הרשיון בצרור חכנית מאושרת.

מריאן גרינהאוז אינג'אדריכל
תל-אביב רחוב דוד בלוד 12 טלפון 221385 תל אביב 12 David Bloch Street Telephone 221385 Tel Aviv 12

תל-אכ"ב, 8 ביולי 1963

בית הסתדרות באזור

רשימת תיקונים בתכניות הגשה.

1. יציאת הירום מאולם אסיפות עם מדרגה נוספת.
2. כניסה למטבחון מפרוזדור.
3. שינוי חדרי שירותים כדי להשיג איזורר ישיר היצוני.
4. סימון של כור רקב וכור סופג.
5. סימון רוחב המעברים באולם האסיפות.
6. העברת פחי האשפה ליד הכניין.

לוטה:
ר"ב תכנית המגרש עם סימון יעור המגרשים הגובלים בו.

הערה:
התיקונים נעשו לפי בקשת מהנדס הפטמן.

הערות של האדריכל לאחר תיקונים

עמוד מס' 24

תאריך: 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.6 - מסמכים מתיק בניין - רישיון להיתר המבנה.

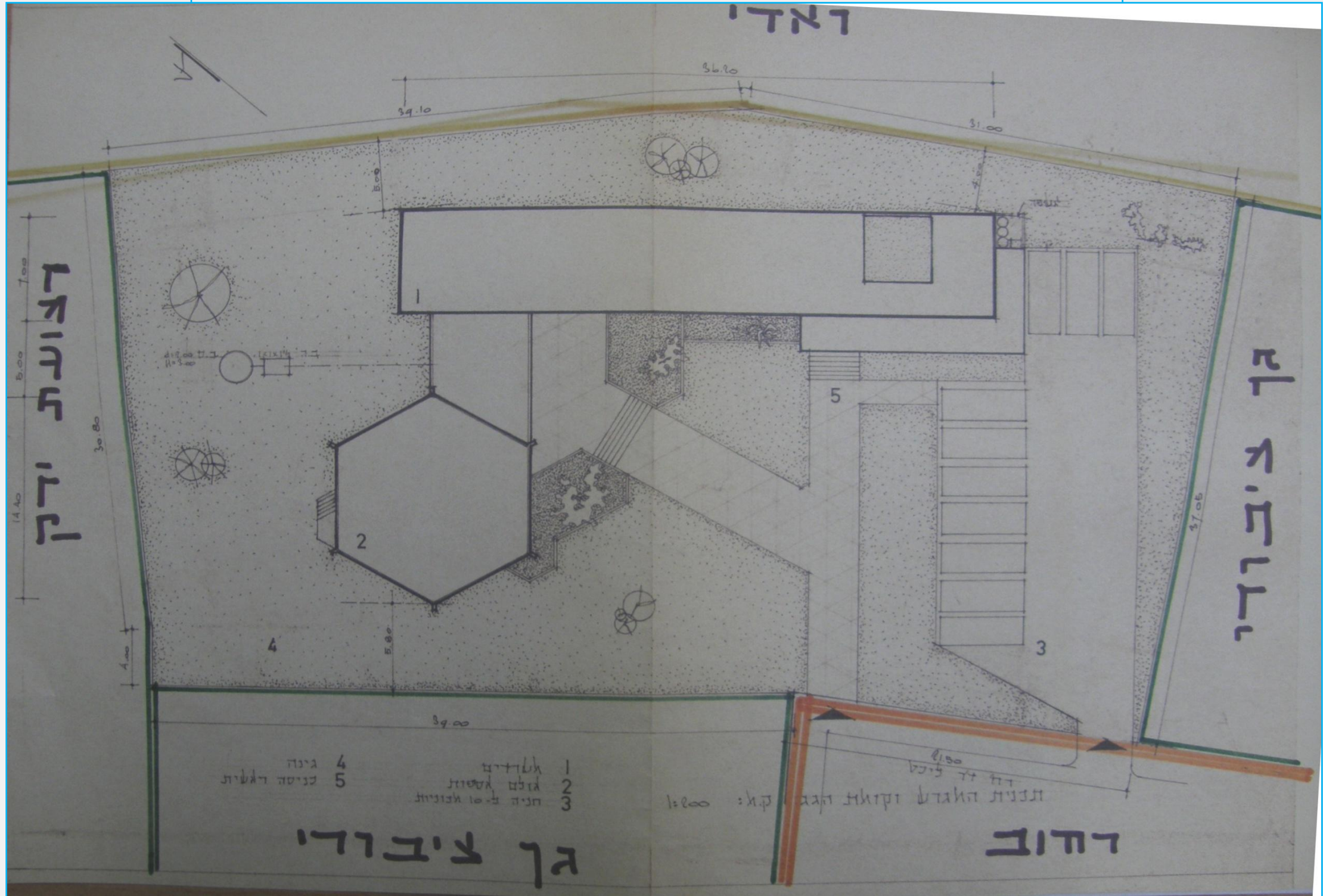
תיק תיעוד מקדים:

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.7 מסמכים מתיק בניין – הצעה ראשונית של האדריכל לתכנון בית מועצת פועלי אזור.

עמוד מס' 25

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך : 1.12.11

3.7 – מסמכים מתיק בניין – הצעה ראשונית לתכנון הבניין. אדריכל : מריאן גרינהאוז

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין וד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.8 מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר עבור בית מועצת פועלי אזור.. מגיש : אדריכל מריאן גרינהאוז, עבור ההסתדרות

הועדה המקומית לבנין ערים 61/41

תיק בנין מס' 6003	רחוב ליכט	פנת רחוב	סוקולוב	מס' אזור
שכונה גוש 6003	חלקה 58 (חלק), 72 (חלק)	ת.ב.ע.	מגרש מס'	
בעל הבנין	"חברה עובדים כע"מ"	הכחובת		
בי"כ				
בעל הקרקע		הל-אביב, רח' וווד בלור 12.		
אדריכל				
שם מוגש	2,379.00	ממ"ד		
מותר לבנות	2x34.49 + 2x412.51	מ"מ	17.3%	
בונה	320.36	מ"מ	1.1%	
נפח	1,453.11	מ"מ		
יסודות	בטון מזוין	מחיצות	כלוקים	
קירות	בבוקים	גג	בטון מזוין	
עמודים	בטון מזוין	טיח חוץ	רביל	
תקרות	בטון מזוין	עין הצבע	-	

משורד מריאן גרינהאוז

שמוש בנין: בית ההסתדרות

אני מצהיר בזה כי הנחויים לעיל נכונים

חתימת בעל הבנין: חתמת האדריכל: חתמת מריאן גרינהאוז

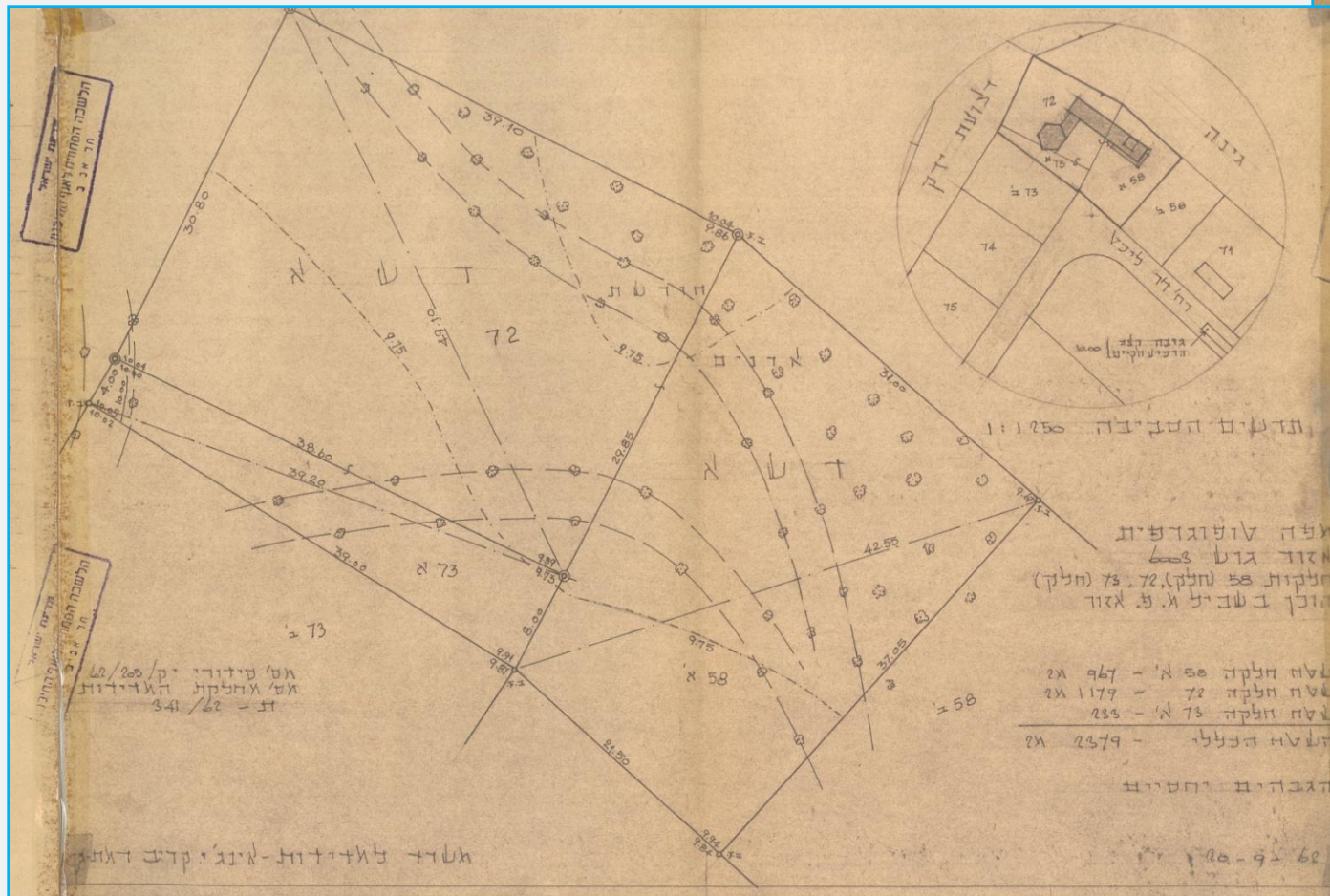
תאריך 12.6.63

משרד הפנים
פקודת בנין ערים 1936
ועדה מקומית לבניה ולתכנון ערים
לאזור הגולילי - מחוז תל-אביב
רשיון כניה מס' 725
הועדה החליטה לאשר חניית זו
בתנאים הרשומים בנוף הרשיון
כשיבתה מס' 56 מיום 5.8.63

פנהל המסכה הממונית
למכינון

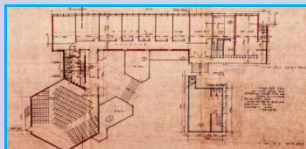
אמנונרפי' בע"מ. ת"א. רח' הריטני 2. סל. 63964

1963 אוקט 25

2. תכנית מגרש

1. דף ראשון לגרמושקה

עמוד מס' 26

תאריך: 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.8 - מסמכים מתיק בניין - מסמכי בקשה להיתר. אדריכל: מריאן גרינהאוז

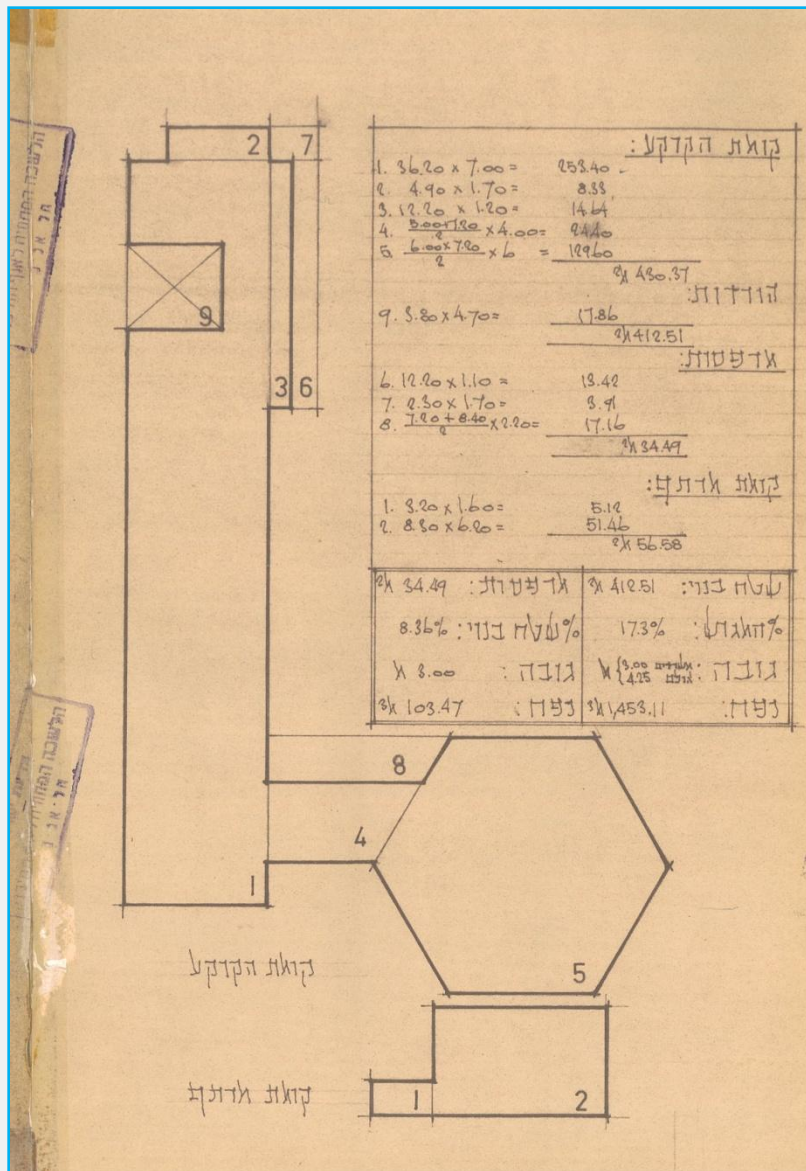
תיק תיעוד מקדים:

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

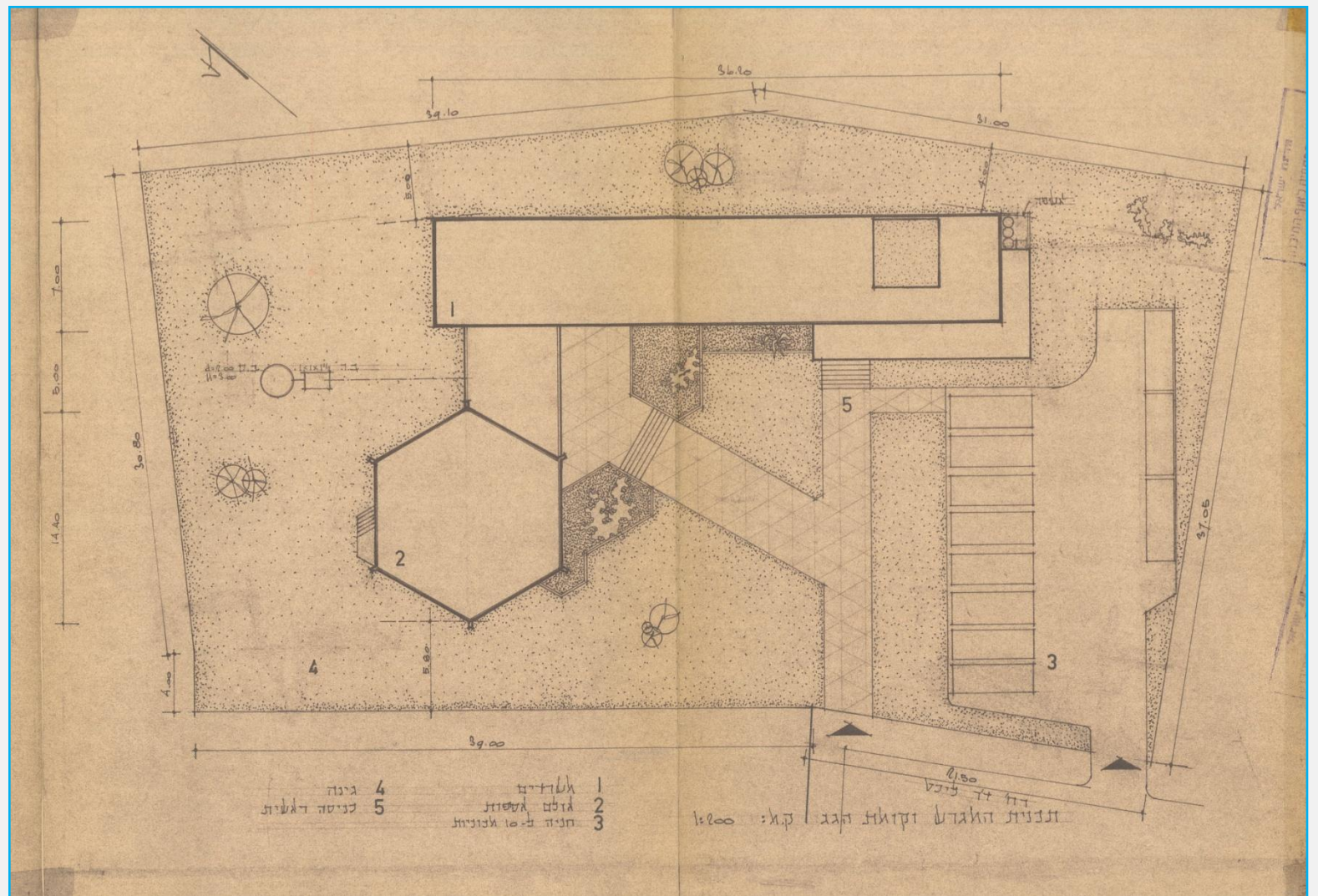
המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

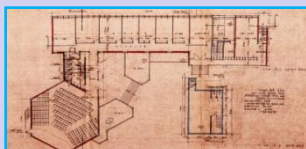
3.8 מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר עבור בית מועצת פועלי אזור.
מגיש : אדריכל מריאן גרינהאוז, עבור ההסתדרות

4. חישוב שטחים

3. תכנית פיתוח מגרש

עמוד מס' 27

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.8 – מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר. אדריכל : מריאן גרינהאוז

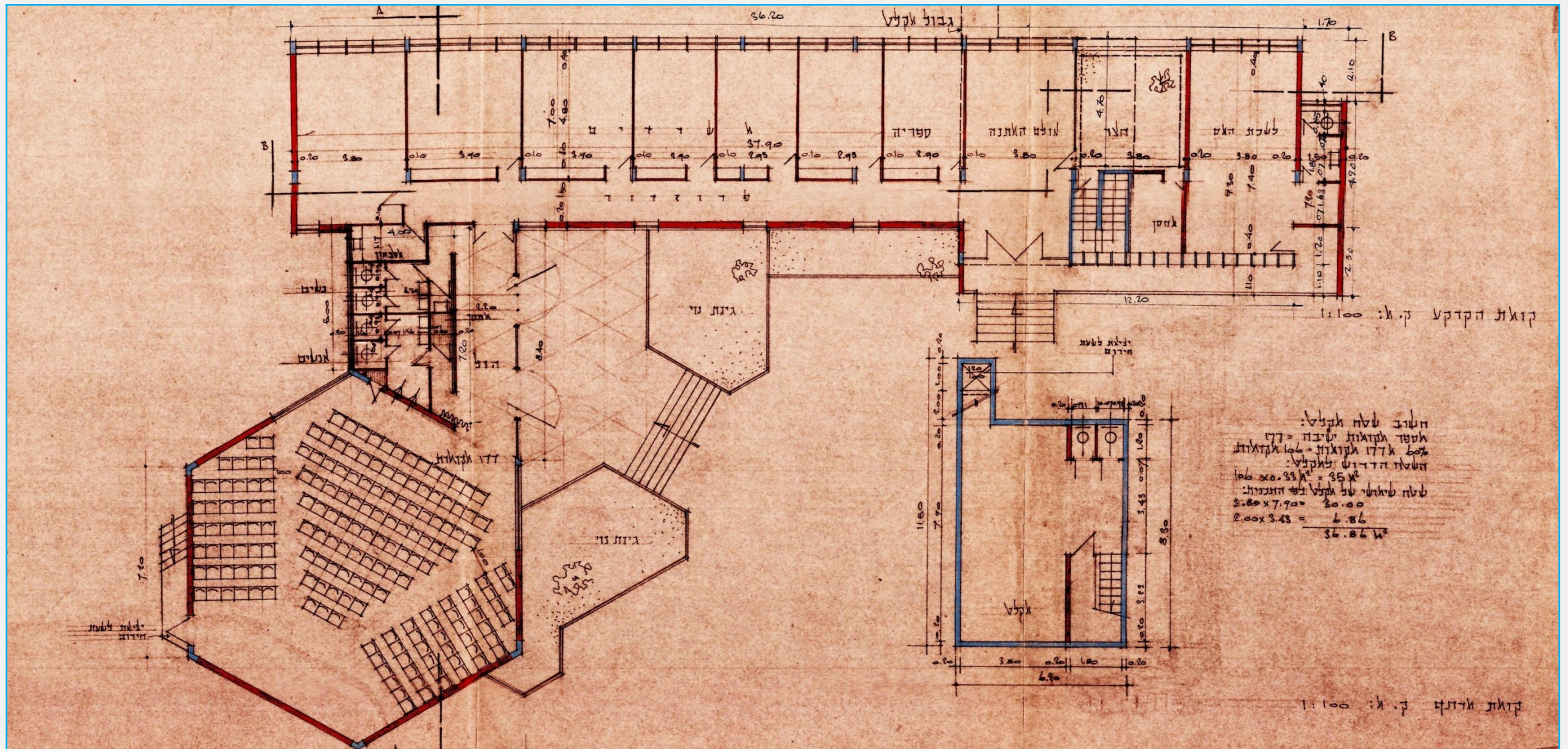
תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

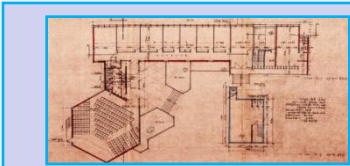
המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.8 מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר עבור בית מועצת פועלי אזור. מגיש : אדריכל מריאן גרינהאוז, עבור ההסתדרות

5.תכנית קומת קרקע

עמוד מס' 28

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.8 – מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר. אדריכל : מריאן גרינהאוז

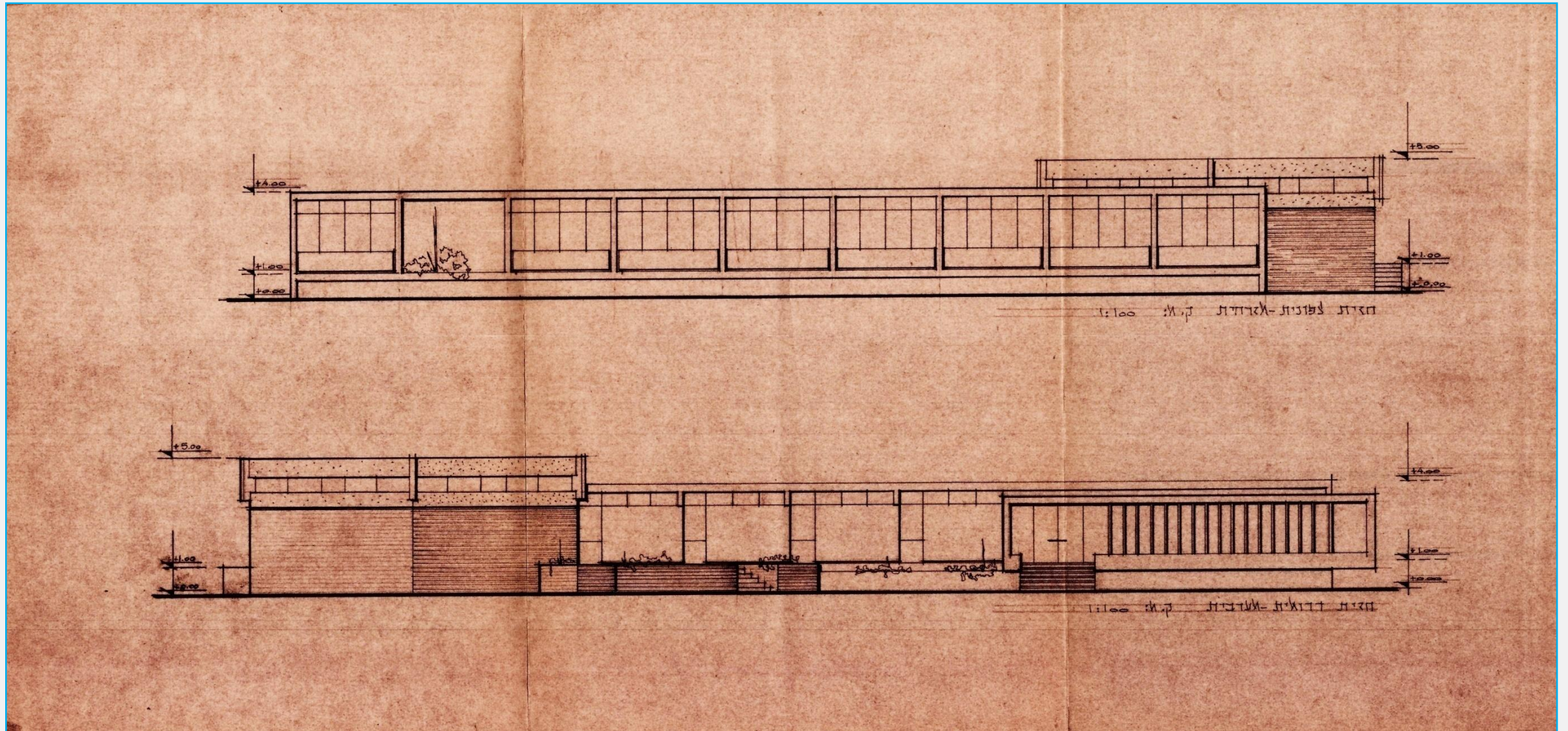
תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
 ד"ר ליכט 33, אזור

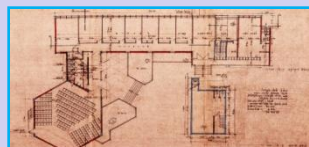
המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
 עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
 אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.8 מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר עבור בית מועצת פועלי אזור.. מגיש : אדריכל מריאן גרינהאוז, עבור ההסתדרות

6. חזיתות – צפון/מזרחית ודרום/מערבית

עמוד מס' 29

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.8 – מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר. אדריכל : מריאן גרינהאוז

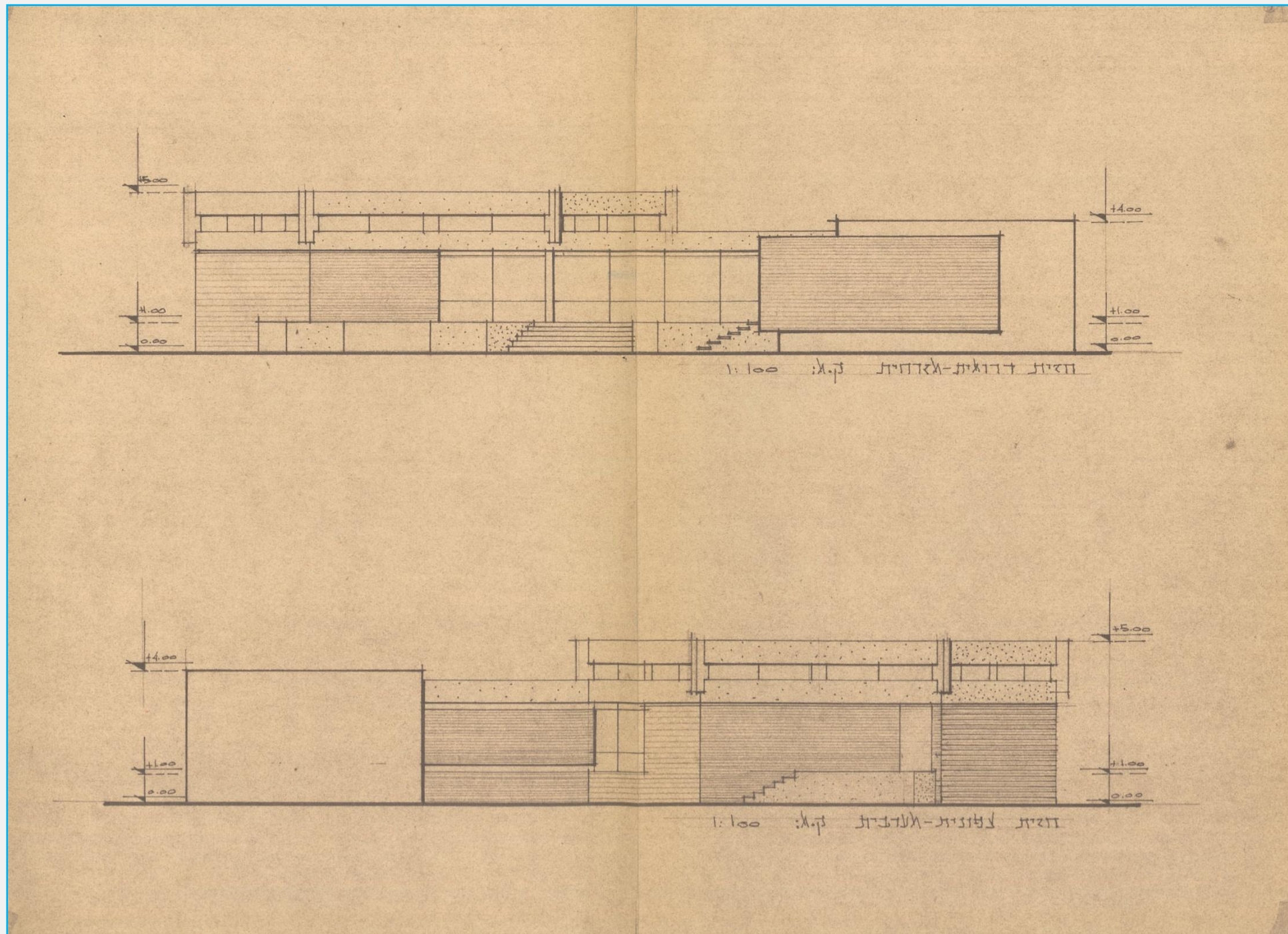
תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

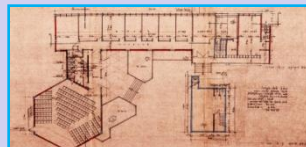
המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.8 מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר עבור בית מועצת פועלי אזור.. מגיש : אדריכל מריאן גרינהאוז, עבור ההסדרות

7. חזיתות – דרומית/מזרחית וצפונית / מערבית

עמוד מס' 30

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.8 – מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר. אדריכל : מריאן גרינהאוז

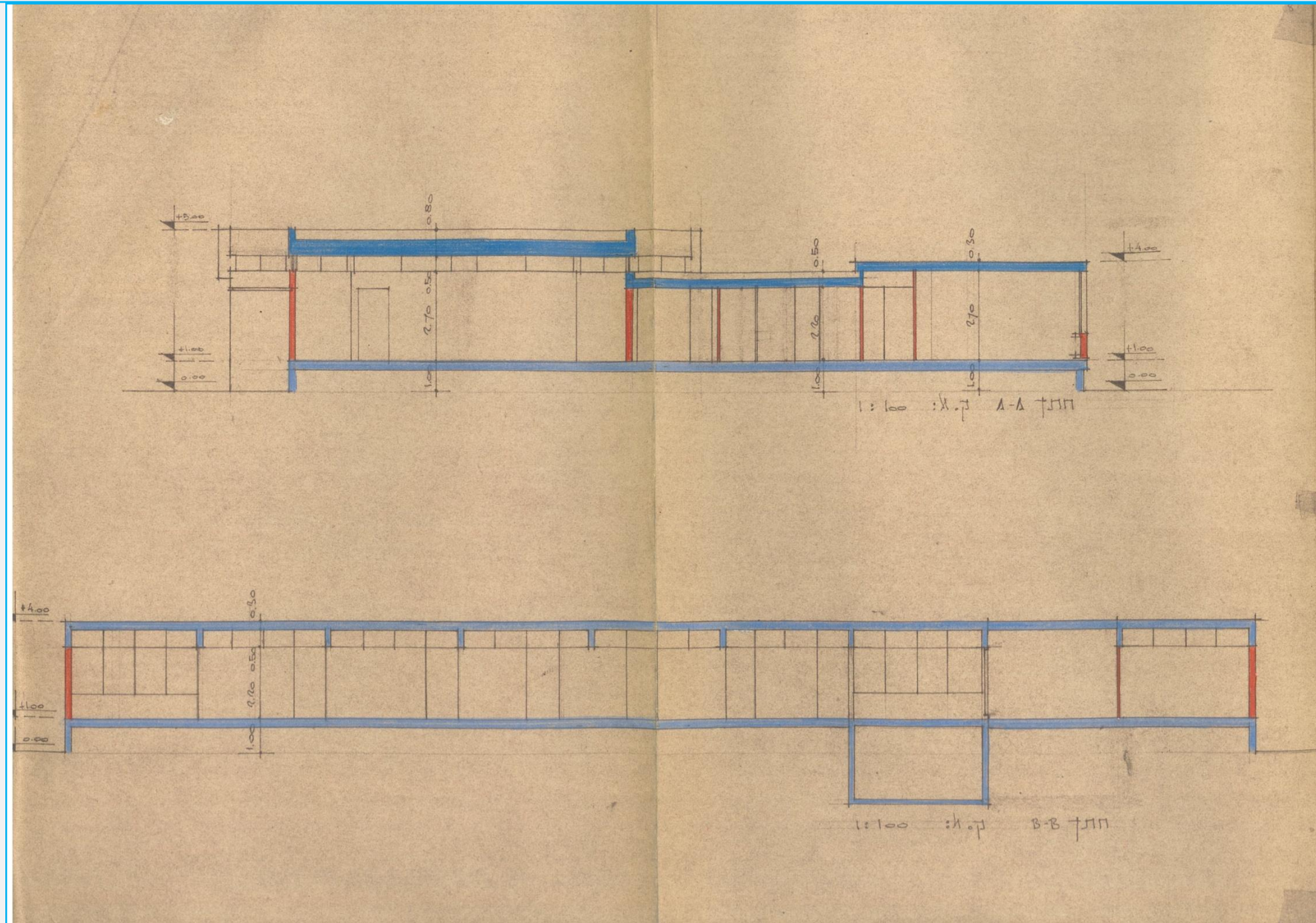
תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.8 מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר עבור בית מועצת פועלי אזור.. מגיש : אדריכל מריאן גרינהאוז, עבור ההסתדרות

8. חתכים אופייניים של המבנה

עמוד מס' 31

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.8 – מסמכים מתיק בניין – מסמכי בקשה להיתר. אדריכל : מריאן גרינהאוז

תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

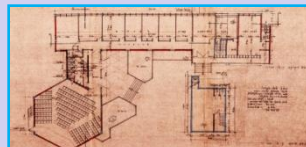
3.9 תולדות הארגון – ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, גוף של מועצת הפועלים ו "חברת עובדים בע"מ"

• ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

- ארגון ההיסטורי של ההסתדרות בין השנים 1920 - 1994.
- ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ ישראל (או בקיצור: ההסתדרות הכללית) הייתה ארגון בעל מאפיינים סוציאליסטיים, שנוסד כדי לאגד את העובדים היהודים בארץ ישראל, שכירים למקצועותיהם ועובדים עצמאיים שאינם מעסיקים, העיקרון המרכזי שהנחה את מקימיה נוסח עם הקמתה:
- ההסתדרות הכללית מאגדת את כל העובדים החיים על יגיעם מבלי לנצל עבודת זולתם, לשם סידור כל העניינים היישוביים, הכלכליים והתרבותיים של המעמד העובד בארץ לבניין חברת העבודה העברית בארץ ישראל.
- – מתוך החלטות ועידת היסוד של ההסתדרות. [1]
- ההסתדרות היא מקרה יוצא דופן מבחינה עולמית כיוון שאיננה רק איגוד עובדים, במובן של עמידה מאורגנת של ציבור עובדים מול מעסיק, אלא חברת עובדים שוויונית המבוססת על קואופרציה (שבה המפעל שייך לעובדים ולא לבעלי הון), על כל תפקודיה בתחומים רבים, החורגים מתחום התעסוקה, כגון חינוך, תרבות, בריאות, עזרה הדדית, יצירת מקומות תעסוקה, התיישבות פועלים ועוד. ראשי ההסתדרות עם הקמתה, ובראשם דוד בן-גוריון, ראו בראייה מרחיקת-לכת את הארגון ככלי להקמת מוסדות המדינה העתידה לקום.
- מוסדות ההסתדרות היוו עם קום מדינת ישראל שלד של מדינה על כל תפקודיה. לאחר הקמת המדינה המשיכה ההסתדרות לקיים את המוסדות הכלכליים והחברתיים הגדולים והמרכזיים ביותר של ישראל לאורך כשלושים שנה. ניהול כלכלי בלתי יעיל ומסורבל, חוסר תחרותיות בשוק חופשי, אי התאמה אידאולוגית לעולם משתנה ומבנה "דו ראשי" של מעסיק (ובפרט מעסיק שנשלט במשך שנים ארוכות על ידי מפלגת השלטון, מפא"י), שהוא גם איגוד עובדים הביאו את ההסתדרות ומפעליה למשבר בשנות ה-80. ביטול חברת העובדים, הגוף המעסיק של ההסתדרות, מכירת רבים מנכסיה ומפעליה לידיים פרטיות וריכוז מאמץ בתחום האיגוד המקצועי בשנת 1994, שינו את פניה והפכו אותה להסתדרות העובדים הכללית החדשה.

• המבנה הארגוני של ההסתדרות

- בית הוועד הפועל של ההסתדרות בתל אביב –
- לשם מימוש עקרונות אלה הוקם מבנה ארגוני דו-זרועי (זרוע הניהול והבניין של המשק ההסתדרותי מחד וזרוע הטיפול בפרט והאיגוד המקצועי מאידך).
- המבנה הארגוני השתנה עם השנים, כפי שניתן לראות מפרק ההיסטוריה של הארגון, אך בכל שנותיה של ההסתדרות היה בעל מבנה עקרוני אחד.
- לכל חברי ההסתדרות הייתה זכות בחירה לוועידה הכללית של ההסתדרות, שהתכנסה בהתאם להחלטות הוועד הפועל ובתדירות נמוכה מאוד.
- בין 1933 ל 1942 לא הייתה אף וועידת הסתדרות כנ"ל בין 1949 ל 1956 ובין 1960 ל 1966. לוועידה נבחרו צירים לפי שיוך מפלגתי. בשיאה של ההסתדרות, בשנות ה-70, מנתה הוועידה כ-1,000 צירים. בתחילת דרכה היו מיוצגות בוועידה רק המפלגות הסוציאליסטיות, אך עם הזמן הצטרפו אליה כמעט כל המפלגות בקשת הפוליטית הישראלית.
- הוועידה בוחרת במועצת ההסתדרות, שהיא הגוף המתמיד העליון של ההסתדרות בין הוועידות. המועצה היא הגוף המחוקק של ההסתדרות,
- דנה בנושאים עקרוניים ובוחרת בחברי מוסדות הביקורת, בית הדין של ההסתדרות ובית הדין לערעורים. כמו כן בוחרת המועצה בחברי הוועד הפועל,
- בהתאם להרכב המפלגתי של הוועידה. הוועד הפועל התכנס בקביעות והיווה את הגוף המרכזי בפעולה השוטפת של ההסתדרות. מתוך הוועד הפועל נבחר גוף ביצועי - הוועדה המרכזת (כעין "ממשלה") בת 20 חברים. כל חבר בוועדה היה אחראי של תחום פעילות מוגדר (אחד מהשינויים ברפורמה של 1994 והקמת ההסתדרות החדשה היה הפיכת הוועד הפועל ל"בית נבחרת ההסתדרות" והוועדה המרכזת ל"הנהגת ההסתדרות"). הוועד הפועל שלט בכל מוסדות ההסתדרות פרט למוסדות הביקורת ובתי הדין. ראש ההסתדרות, שתוארו הרשמי היה מזכ"ל ההסתדרות, נבחר על ידי הוועד הפועל ולמעשה היה זה יו"ר הסיעה הגדולה ביותר - עד 1994 יו"ר סיעת מפא"י בהסתדרות, או ממשיכי דרכה (המערך בגלגוליו השונים ומפלגת העבודה). מזכ"ל ההסתדרות היה ראש הוועדה המרכזת וראש הוועד הפועל.
- **במקביל לוועד הפועל נבחרו נציגי ציבור למועצות פועלים מקומיות**, שניהלו ענייני עובדים ברמה המוניציפלית ופעלו מול הרשויות המקומיות, היו אחראים על מועדוני תרבות, פעילות נוער עובד במסגרת המקומית וכדומה; למועצת הפועלות שטיפלה בנושאי עבודת נשים, מעונות לילדי אמהות עובדות (לימים: נעמ"ת); ועידת הפועלים החקלאים והוועידה הציבורית של קופת חולים (שהיוותה למעשה את מועצת המנהלים של הקופה). בית הוועד הפועל של ההסתדרות העובדים הכללית ברחוב ארלוזורוב בתל אביב הוא מקום מושבה של הנהלת ההסתדרות העובדים הכללית מאז שנחנך בשנת 1956.
- בעל הבניין, כפי שמופיע במסמכי בקשה להיתר:
- **שיכון עובדים בע"מ**
- חברת השיכון המרכזית של ההסתדרות העובדים הכללית וחברת השיכון הציבורי הגדולה בישראל. הוקמה בשנת 1955 בעקבות מיזוגן של חברות השיכון ההסתדרותיות 'שיכון' ו 'נווה עובד'. בשנת 1989 התמזגה החברה עם 'סולל בונה' במסגרת 'שיכון ובינוי בע"מ'. בשנת 1996 נמכר חלקה של ההסתדרות בבעלות על 'שיכון ובינוי' לעובדי החברה ולקבוצת משקיעים.

עמוד מס' 32

תאריך: 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.9 – תולדות הארגון-ההסתדרות, מועצת הפועלים וחברת עובדים בע"מ

תיק תיעוד מקדים:

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**
עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.9.1 מתכנן הבניין : אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז - פרטים ביוגרפיים

• אדריכל המבנה : **מריאן גרינהאוז** - החל מ-1955 - Grynhaus

• **ביוגרפיה:** זורשה : נולד בורשה, שבפולין, בשנת 1923, למשפחה עמידה. לאביו היה מפעל מנסרה, שהועסק בו כ-100 פועלים.

• **מרדכי אנילביץ:** בהיותו נער, השתייך לשומר הצעיר בורשה, כאשר מדריכו היה מרדכי אנילביץ, שהיה ראש שבט. לגרינהאוז יש הרבה זיכרונות על אנילביץ, שהיה דוגל במשמעת, כושר גופני והגנה עצמית.

• **בגטו:** בשנת 1940 קבלה משפחתו הוראה לעזוב את הבית והמפעל ולעבור לגור בגטו. את תקופת ההישרדות בגטו, שרדו בעזרת אנשים, שלהם היו קשרים עסקיים עם אביו. את אהבתו לאדריכלות החל בגטו, ששם למד שרטוט בניין אצל אדריכלים יהודיים, שהיו מפורסמים בזמנם ושהו בגטו. הוא הועסק בגטו בשרטוט בניין של תיעוד המרתפים הקיימים במקום. מריאן ומשפחתו הצליחו להימלט מהגטו על ידי זהות בדויה, אך אביו הוסגר לגרמנים ומצא את מותו.

• **לימודי אדריכלות:** לאחר המלחמה, הגיע לגרמניה, ששם בעזרת ארגון, שעסק בעזרה לפליטים, נחל ללמוד במינכן, בטכניון המקומי את ארכיטקטורה ואף היה נשיא אגודת הסטודנטים היהודיים במקום.

• **אדריכל בארץ:** עם סיום הלימודים בגרמניה, עלה עם אימו לארץ ובתחילת שנות ה-50 הצטרף למשרדו של אדריכל דב כרמי, עמד אז בראש

• "חבר אדריכלים" קבוצת אדריכלים שכללה את דב כרמי, לבקוביץ, יצחק ישר, מריאן גרינהאוז, צבי מלצר וקוטלוביץ. באותו זמן, עבד מריאן גרינהאוז והוביל את תכנונו של מבנה ועד הפועל, הפרויקט הראוותני של ההסתדרות ברח' ארלוזורוב, בת"א.

• **ונצואלה:** בתום 5 שנות העבודה על בניין הועד הפועל, התפרקה השותפות אצל דב כרמי ובשנת 1955 יצאה גרינהאוז לדרום אמריקה והשתקע בונצואלה, פתח משרד ועשה "חיל" בתכנון פרויקטים ציבוריים ומסחריים. במשך 5 שנות פעילות שם תכנן כ-65 מבנים ומרכזים מסחריים.

• **בחזרה לארץ:** בדרך לארץ, ביקר בברזיל, פגש חבריו אדריכלים נוספים מפולין, המשיך לארה"ב. בארה"ב - בדק אפשרות להשתקע, אך כעבור זמן מה החליט לחזור לארץ.

• **ישראל, שנות השישים:** עם חזרתו של מריאן גרינהאוז לארץ, בשנת 1960, החל בפעילות מקצועית עצמאית- תחילה ברחוב בלוך ואחר כך ברח' שטריקר, שם בנה את ביתו ומשרדו, שעד היום שוכן בכתובת זו. עשה פרויקטים בשותפות עם רם כרמי(בית הדר דפנה), תכנן את "מגדלי נחום" בבת ים. תכנן מספר מבנים ציבוריים עבור ההסתדרות, היה זכור כאדריכל האחראי לתכנון בית הועד הפועל. במסגרת זו תכנן גם את בית מועצת הפועלים באזור בשנת 1963.

• **שנות השמונים:** אחד הבנינים העגולים הראשונים בת"א- בניין קונטיננטל בשד' רוטשילד, פינת נחמני. הקשרים עם ההסתדרות הובילו לעבודות תכנון ויעוץ בסניפי ביטוח לאומי ובנק הפועלים.

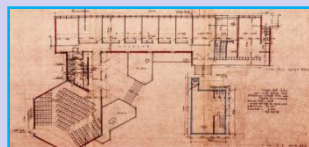
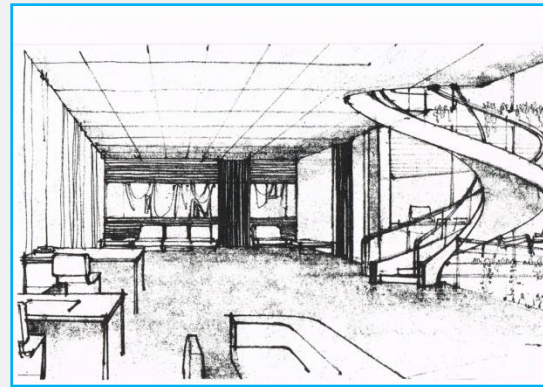
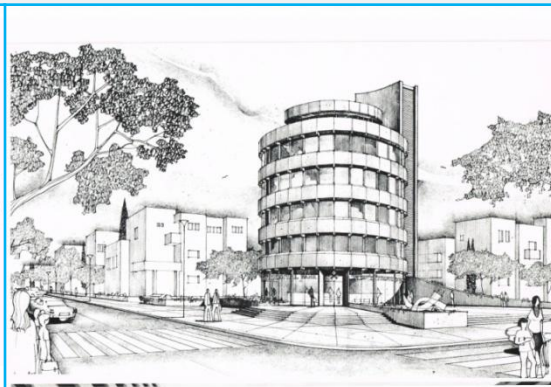
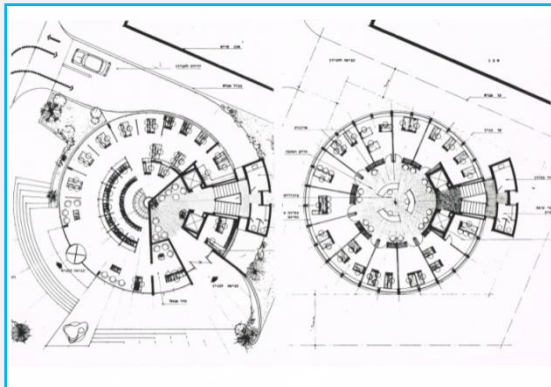
• **כיום -** המשרד פעיל, בראשות בנו של מריאן - דני גרינהאוז, אדריכל. אדריכל מריאן גרינהאוז עדיין עובד ופעיל במשרד גם היום.

• מתוך כרטיס החברה :

• החברה פועלת מזה למעלה מ-50 שנים
• מנוהלת על ידי אדריכלים מריאן ודניאל
• חברי ארגון המהנדסים והאדריכלים ייעוץ.
• המשרד ביצע פרויקטים המשתרע על היקף
• מצטבר של למעלה מ- 500000 מ"ר .

• סקיצה של חלל פנים - הוכנה ע"י מריאן גרינהאוז

בניין קונטיננטל - שד' רוטשילד, ת"א. שנות ה-80

עמוד מס' 33

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.9.19 -ביאוגרפיה של אדריכל המבנה, אינג' מריאן גרינהאוז

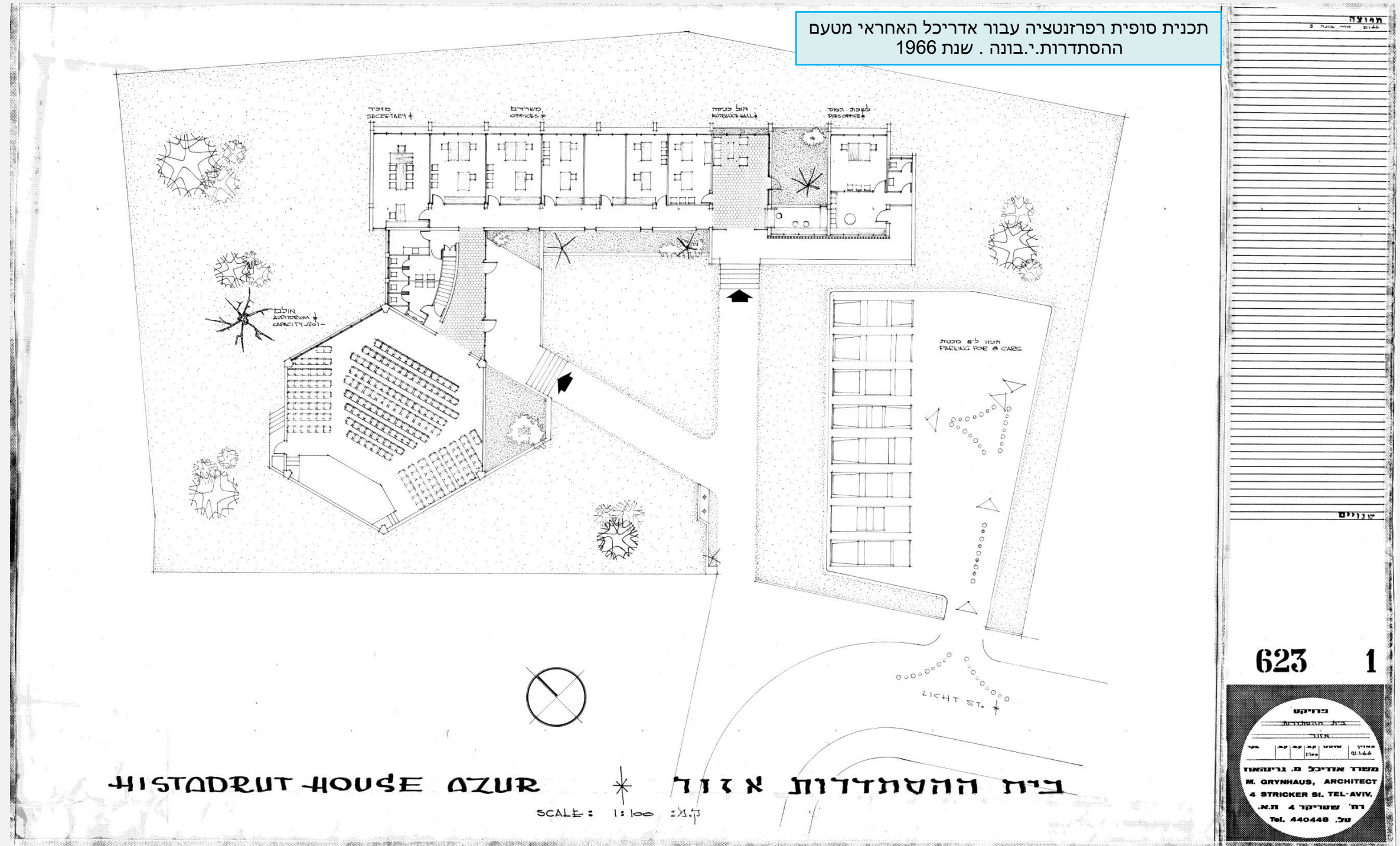
תיק תיעוד מקדים :

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: **שגב סוקולצקי אדריכלים**
עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.9.2 תכניות עבודה / ביצוע לבניין בית מועצת הפועלים אזור-שנת 1964 . אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז

עמוד מס' 34

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.9.2 – תכנית רפרזנטציה של המבנה עבור המזמין (ההסתדרות) ע"י מריאן גרינהאוז

תיק תיעוד מקדים :

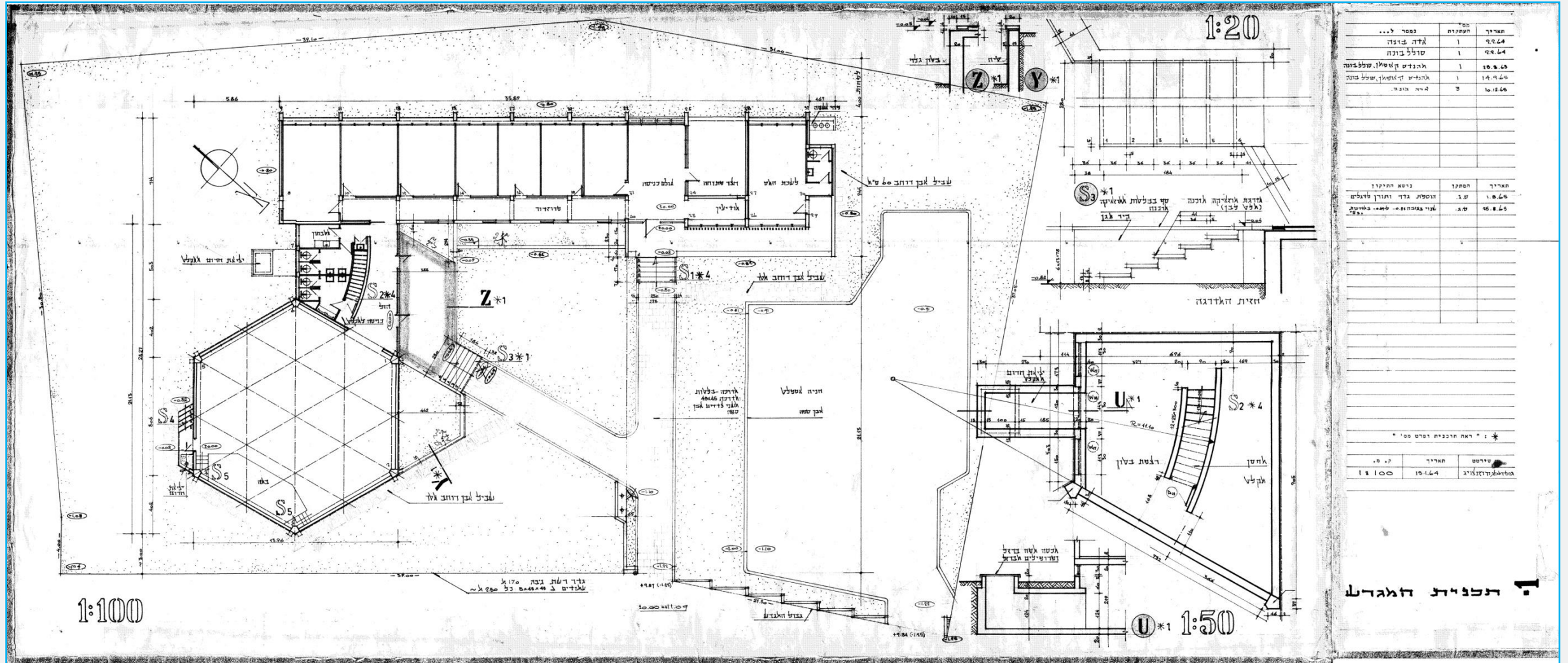
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ורד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.9.2 תכניות עבודה/ביצוע לבניין בית מועצת הפועלים אזור-שנת 1964. אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז

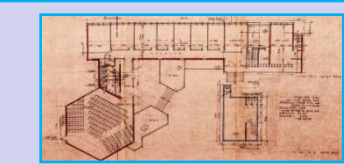
על פי תכניות עבודה, ניתן ללמוד שהם נמסרו לביצוע לחברת סולל בונה, שהיתה הקבלן המבצע בפרויקט זה בתאריך 2.8.1964

חומר	כמות	כפוף ל...
אדני ברזל	1	9.2.64
סולל בונה	1	9.2.64
אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז	1	9.2.64
אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז	1	9.2.64
אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז	3	10.12.64

חומר	כמות	כפוף ל...
אדני ברזל	1	9.2.64
אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז	1	9.2.64
אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז	1	9.2.64

תכנית מגרש

עמוד מס' 35
תאריך: 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי
3.9.2 –תכנית עבודה לביצוע ע"י מריאן גרינהאוז

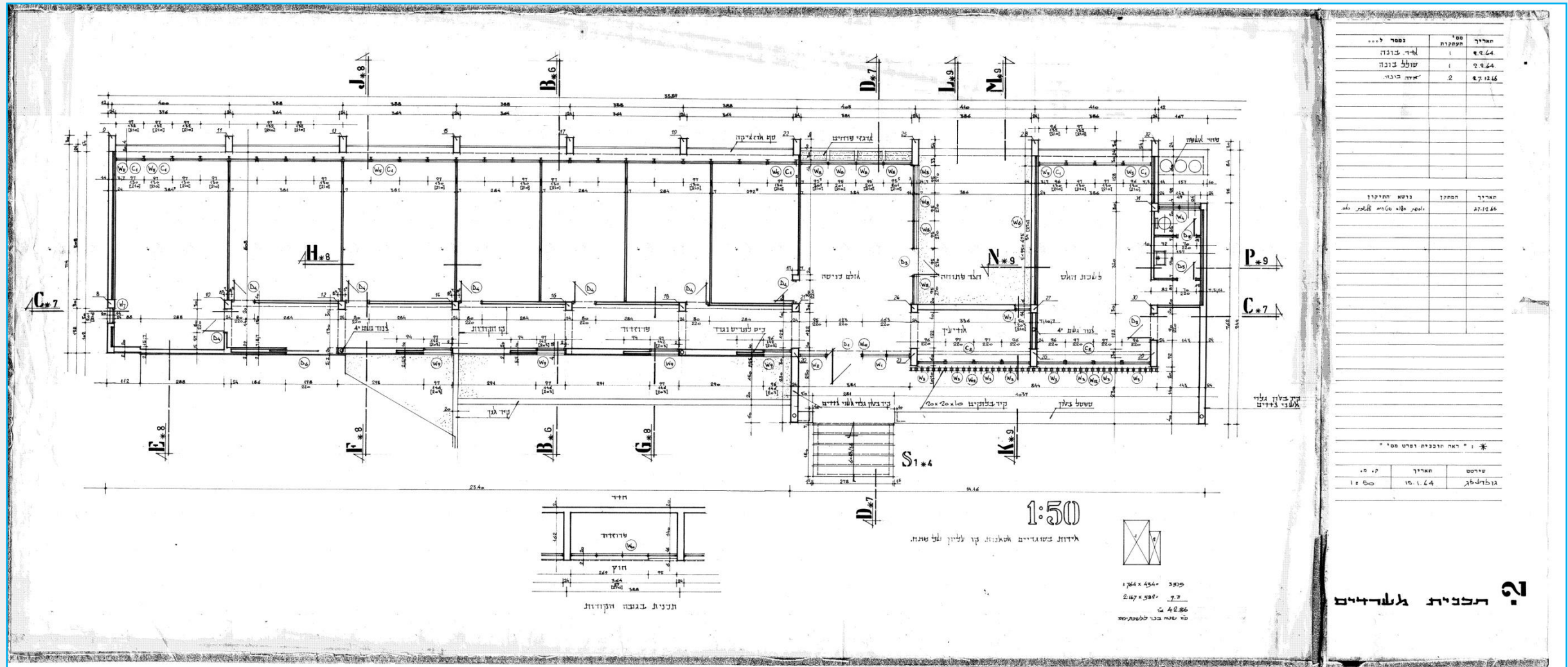
תיק תיעוד מקדים:
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור: דנה סוקולצקי

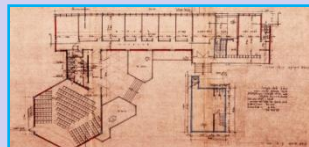
3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.9.2 תכניות עבודה/ביצוע לבניין בית מועצת הפועלים אזור-שנת 1964. אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז

תכנית עבודה לביצוע לאגף המשרדים - נמסר לקבלן המבצע סולל בונה ב- 2.8.1964

תכנית קומת קרקע - אגף המשרדים

עמוד מס' 36

תאריך : 1.12.11

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

3.9.2 - תכנית עבודה לביצוע ע"י מריאן גרינהאוז

תיק תיעוד מקדים :

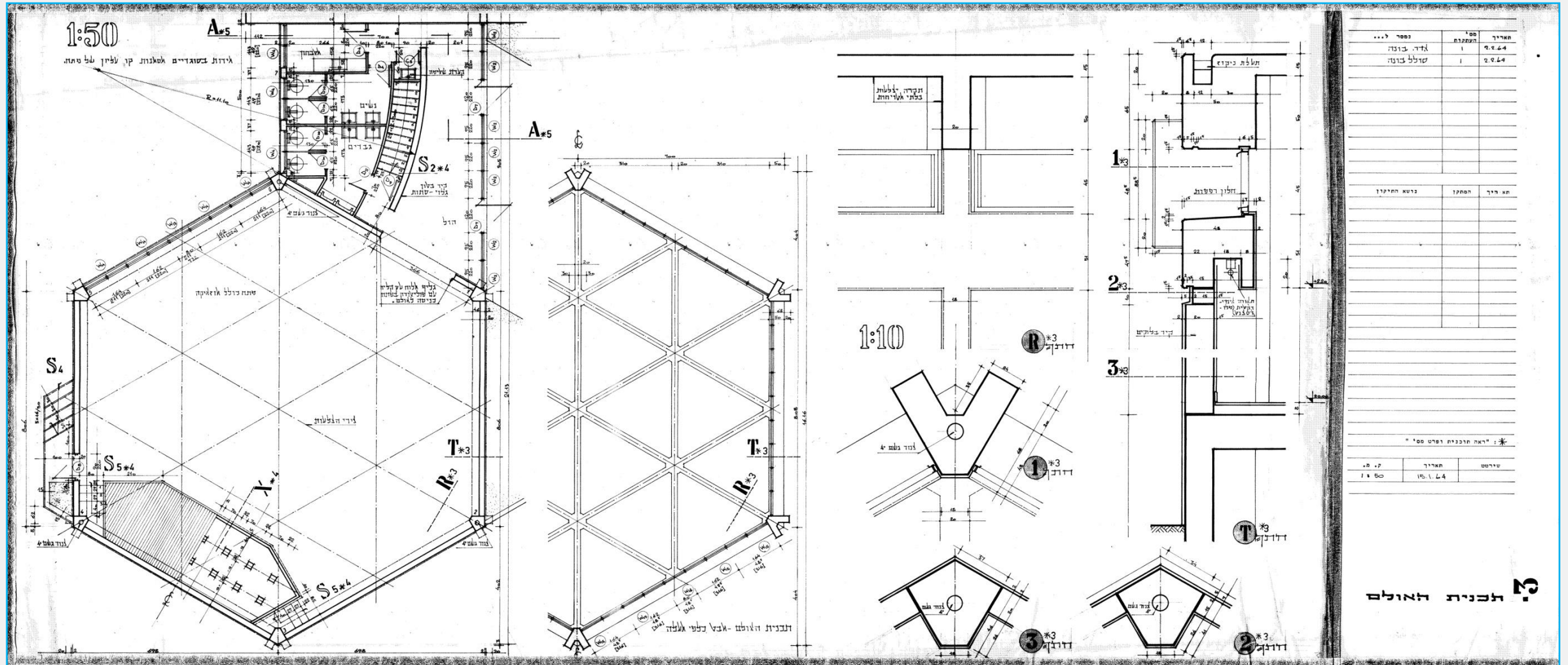
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים
עין ווד 2, ת"א sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3. רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.9.2 תכניות עבודה/ביצוע לבניין בית מועצת הפועלים אזור-שנת 1964. אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז

תכנית עבודה לביצוע לאגף בית התרבות ופרק המקשר בין האגפים - נמסר לקבלן המבצע סולל בונה ב- 2.8.1964

תכנית קומת קרקע – אגף אולם התרבות

עמוד מס' 37

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך : 1.12.11

3.9.2 –תכנית עבודה לביצוע ע"י מריאן גרינהאוז

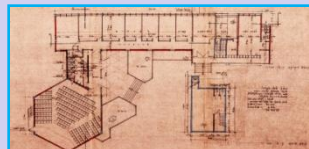
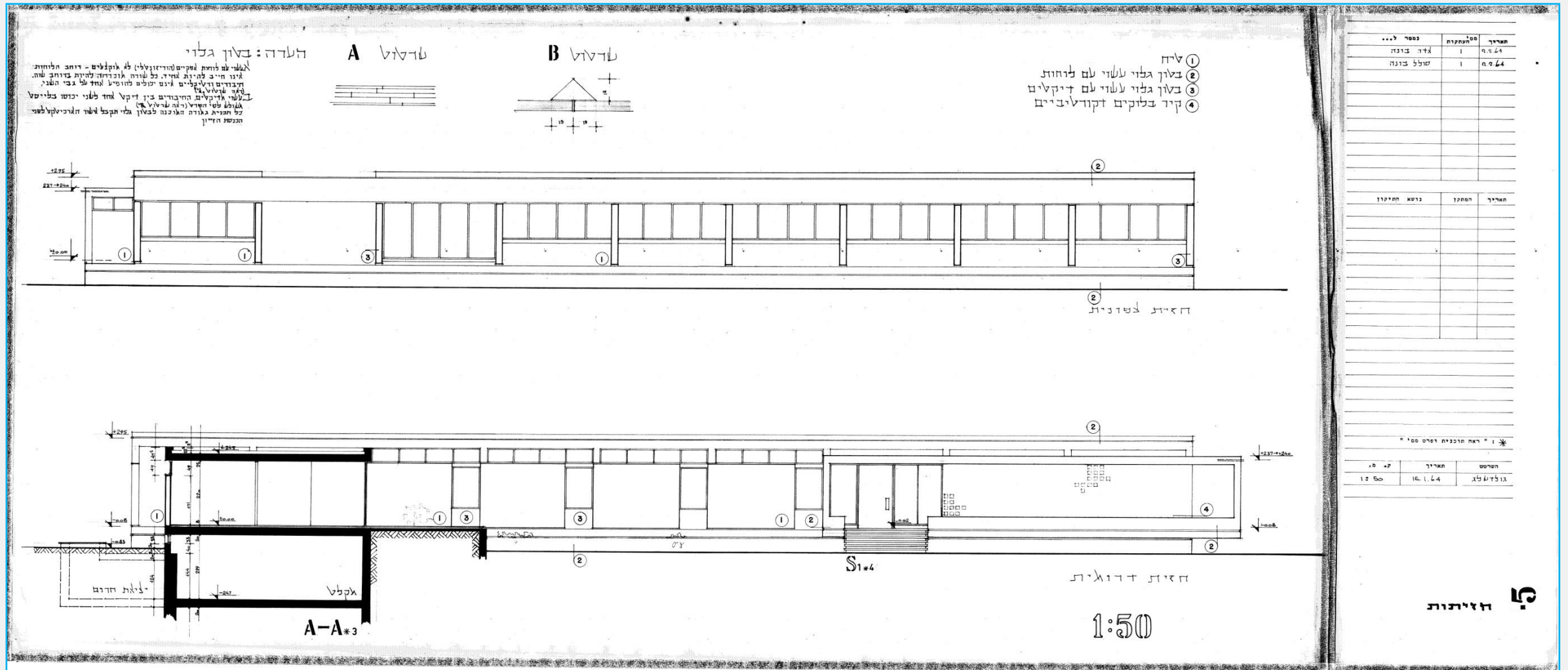
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין ווד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.9.2 תכניות עבודה/ביצוע לבניין בית מועצת הפועלים אזור-שנת 1964. אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז

תכנית עבודה לביצוע - חזיתות : דרומית וצפונית- נמסר לקבלן המבצע סולל בונה ב- 2.8.1964

עמוד מס' 38

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך : 1.12.11

3.9.2 - תכנית עבודה לביצוע ע"י מריאן גרינהאוז

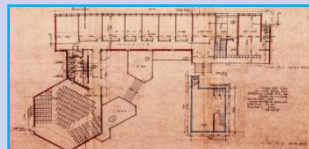
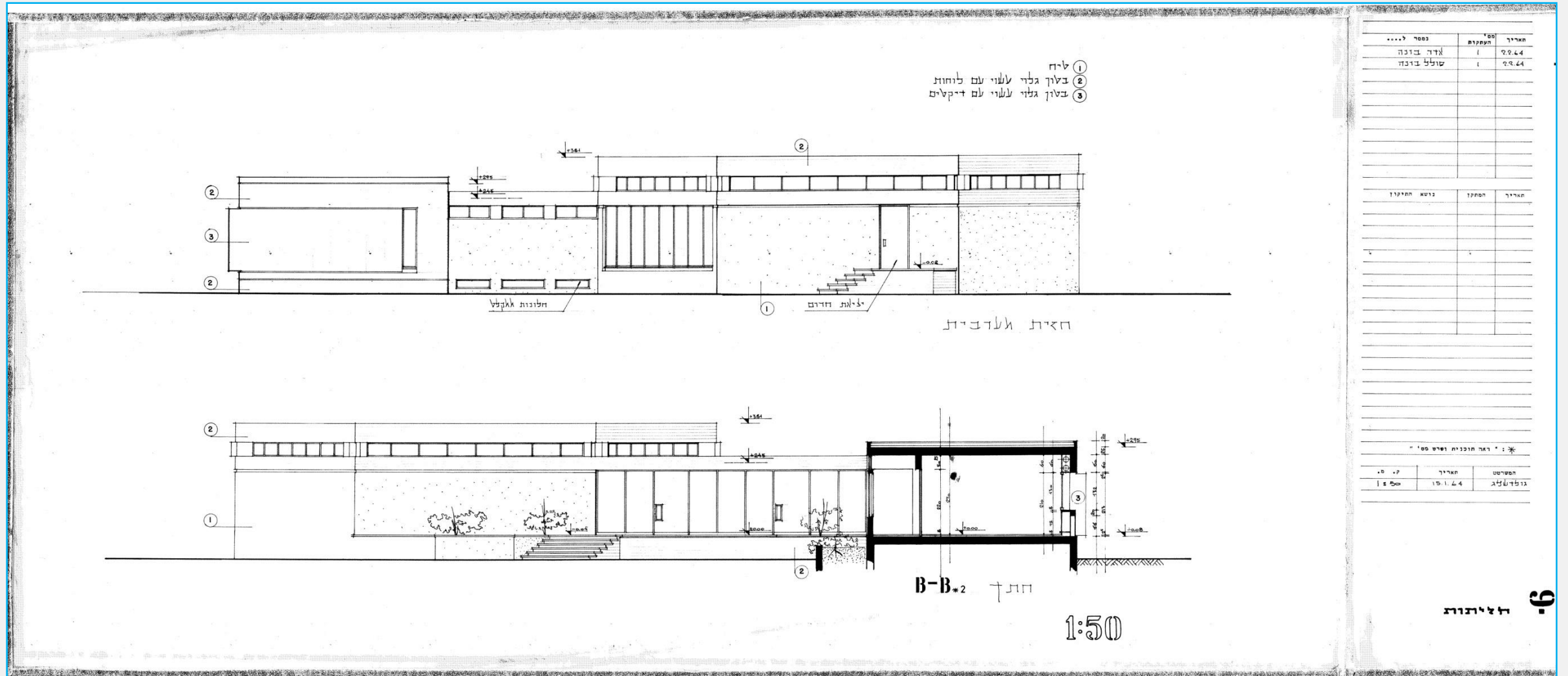
בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין ווד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי

3 . רקע היסטורי ותרבותי - בית מועצת פועלי אזור

3.9.2 תכניות עבודה/ביצוע לבניין בית מועצת הפועלים אזור-שנת 1964. אדריכל אינג' מריאן גרינהאוז

תכנית עבודה לביצוע - חזיתות : מערבית ומזרחית - נמסר לקבלן המבצע סולל בונה ב- 2.8.1964

עמוד מס' 39

שם פרק: רקע היסטורי ותרבותי

תיק תיעוד מקדים :

המתעד: שגב סוקולצקי אדריכלים

תאריך : 1.12.11

3.9.2 - תכנית עבודה לביצוע ע"י מריאן גרינהאוז

בית מועצת הפועלים - אזור
ד"ר ליכט 33, אזור

עין ווד 2, ת"א
sokolarc@015.net.il
אדריכלית שימור : דנה סוקולצקי